

VALAŠTIANSKY hlásnik

ročník XIV. ■ číslo 4 ■ september 2021 ■ dvojmesačník

Z OBSAHU VYBERÁME:

- Spätná väzba od občana je nevyhnutná a prospešná
- Charakteristika – skromnosť a pracovitost'
- Sociálny taxík
- Zo života škôl

Vážení spoluobčania, milí Valaštania,

vydávaním nášho Valašianskeho hlásnika vidím, ako rýchlo plynie čas. Skončilo leto a máme tu nový začiatok školského roka. Ja sám ako rodič viem, že už nič nebude také, ako pred dvomi rokmi. Koronavírus hlboko zasiahol do našich životov a bezprostrednosť z príprav a očakávania otvorenia nového školského roka sa akosi vytratila. Pociťujem isté obavy nielen z toho, čo všetko pre otvorenie bezproblémového školského roka musí zabezpečiť obec, samotná škola, rodič. Opatrenia, usmernenia a vyhlásky budú dennodenným prostriedkom pre fungovanie nášho vzdelávania. Verím však, že naša základná škola, materská škola, ale aj základná umelecká škola sú pripravené tak, aby vzdelávanie bolo umožnené prezenčnou formou a v minimálnej možnej miere bola využívaná dištančná forma vzdelávania a s minimálnymi obmedzeniami. Detičkám, žiakom prajem správne vykročenie do nového školského roka, plno radosti z poznávania nového a radosti z naučeného. Veľa nových priateľstiev a množstvo aktivít. Vám, pani riaditeľky, milí pedagógovia, prajem pevné nervy a veľa síl na prekonávanie všetkých prekážok, ktoré táto doba priniesla. Som presvedčený, že ani takéto obmedzenia neovplyvnia váš elán a zaniechanie v najkrajšom životnom poslaní - vzdelávať. Uistujem vás, že vám budeme vo všetkom nápomocní. Vám, milí rodičia, rovnako prajem veľa radosti z vašich ratolestí, určite sú a stále budú vašou pýchou.

Aby som trochu zaspomínal, lebo toto leto neboli také prísne opatrenia, podarilo sa v obci aj vďaka občianskym združeniam usporiadať niekoľko vydarených podujatí - „Cestu rozprávkovým lesom“, „Jánsku vatru“ na Lipovej, „Prázdninovú veselí-

cu“ v materskej časti. Veľmi sa osvedčili po prvýkrát usporiadané športové stredy pre naše deti. Všetkým organizátorom aj touto cestou ďakujem. Aj vďaka nim obec pocítila osvieženie ťaživého predchádzajúceho obdobia. Aj vďaka našim občianskym združeniam a mojim kolegom z obecného úradu, či poslancom obecného zastupiteľstva mohli naši spoluobčania pookriať a využiť dovolenkový čas v kruhu svojich najbližších priamo v obci.

Leto pre nás však neznamenal oddych. V plnom prúde sa počas leta pracovalo a už teraz sú viditeľné výsledky. Pod základnou školou bolo vybudované nové detské ihrisko, ktoré sme si pracovne nazvali detské ihrisko „Na križovatke“. Dobudovalo sa workoutové ihrisko pri multifunkčných ihriskách. Svoje práce dokončili aj Technické služby Valaská v priestoroch cintorína, ktoré opravovali chodník pod kalváriou. Hlavné prístupové chodníky k hrobovým miestam realizuje v súčasnosti externá firma, takže k Sviatku všetkých svätých bude cintorín pripravený. Technické služby priebežne opravovali schody pri pošte a dúfam, že sa to podarí, začnú aj s odstavňami plochami.

Nielen horúce leto, čaká nás aj pracovná horúca jeseň. „Na spadnutie“ je realizácia „Modernizácie hasičskej zbrojnice Valaská“ a chodník pri ceste I/72 Valaská - Piesok. Musím konštatovať, že nič nejde tak, ako si naplánujete. Jednoducho pri každej akcii sa stretávame s neustálymi problémami. Nebudem sa rozpisovať, ale za zmienku stojí spomenúť, že od podania do vydania stavebného povolenia na realizáciu chodníka uplynulo deväť mesiacov. Zmena cien, nedostatok tovarov a materiálov tiež zamotávajú každú investičnú ak-

ciu. Ale verím, že keď to bude, povieme si, stálo to za to.

Na záver mám len jednu milú povinnosť. Vážení spoluobčania, dovoľte mi pozvať vás všetkých na „Osľavy obce Valaská“, pri príležitosti 550. výročia prvej písomnej zmienky obce Valaská, ktoré sa budú konať v dňoch 17. až 19. septembra 2021. Spomeniem len tie najvýznamnejšie podujatia v rámci uvedených dní. V piatok, 17. septembra - odhalenie sochy Valacha, slávnostné zastupiteľstvo s jediným bodom rokovania, a to udeľovaním ocenení (Cena starostu obce, Cena obce Valaská a Čestný občan obce Valaská). V sobotu, 18. septembra bude prebiehať povestný už 49. ročník Festivalu dychových hudieb a v nedeľu sa presunieme na Piesok, pod Diel, kde náš pán farár slávnostne požehná pod svätou omšou našu vynovenú zvoničku. Verím, že aj s ročným oneskorením, ale s o to väčšou radosťou oslávim naše 550. narodeniny v jednotnej komunite Valašťanov.

Mgr. Peter Jenča, starosta obce

SPÄTNÁ VÄZBA OD OBČANA JE NEVYHNUTNÁ A PROSPEŠNÁ

Už keď som nastupoval na výkon funkcie starostu, vedel som, že je nevyhnutné mať neustály kontakt s občanom, nielen počas volebnej kampane, ale predovšetkým počas „starostovania“. Veci sú vydiskutované priamo, ľudia si nájdu ten čas, aby sa vystažovali, ale aj vyjadrili svoj názor, spokojnosť, nespokojnosť. Žiaľ, pandémie a obmedzenia mi takéto stretnutia neumožnili. V čase, kedy už boli prvýkrát naplánované stretnutia, vyšli nariadenia, ktoré neumožňovali hromadné stretnutia.

V auguste, pri uvoľnených opatreniach som využil túto situáciu a s občanmi sa stretol. Viem, poniektorí namietali, dobrý úmysel, ale nevhodný čas. Nemôžem súhlasiť, lebo na stretnutie s občanmi je čas vždy, len musia byť na to aj podmienky. Zákaz zhromažďovania mi to neumožňoval.

Stretol som sa teda s občanmi každej miestnej časti. V tomto príspevku chcem informovať všetkých občanov, čo sa za prvé dva roky v našej obci vykonalo.

Prvé stretnutie sa uskutočnilo na Piesku. V tejto časti sa doplnilo 10 kusov verejného osvetlenia. Vykonali sa práce na odvodnení studničky na Robotníckej ulici, prečistenie starej kanalizačnej vetvy. Po dobudovaní verejnej kanalizácie na Mierovej a Robotníckej ulici došlo k výmene vodovodného potrubia a vyasfaltovaniu týchto ciest. Samozrejme s asfaltovaním nových vstupov na Robotnícku ulicu. Asfaltoval sa vstup do dvora bytového domu tzv. A blok na Strojárskej ulici. Vybudovanie kanalizácie v tejto miestnej časti išlo v réžii Stredoslovenskej vodárenskej spoločnosti, asfaltovanie v réžii obce. Okrem toho bolo v tejto časti doplnené vianočné osvetlenie.

Na podnety od občanov som zareagoval a v krátkej budúcnosti zrealizujeme doplnenie rozhlasu, osvetlenia na Strojárskej ulici pred potravínami a vyčistenie rigolov popri štátnej ceste.

Piesočania budú mať v tomto roku a do polovice budúceho roka sťažené podmienky, nakoľko sa začne s realizáciou chodníka.

„Staropiesočanom“, ale aj tým mladším sa chceme odvdáčiť opravou pôvodnej zvoničky, ktorú do užívania odovzdáme v polovici septembra.

S obyvateľmi materskej časti sme takisto prediskutovali všetky páľivé otázky. Zaujímali sa predovšetkým o termín dokončenia cyklotrasy, ktorej investorom je mesto Brezno, ale aj o odvodnenie niektorých úsekov, ktoré sú čím ďalej páľivejším problémom. Cyklotrasa už mala byť dávno dokončená, žiaľ, zhotoviteľ má problém s realizátorom diela a ani dnes neviem povedať, kedy dielo bude dokončené (poznámka redaktora - v čase písania príspevku). Čo sa týka predovšetkým odvodnenia Cesty osloboditeľov, musím povedať, že v minulosti naši predkovia tento problém riešili a popri ceste vykopávali rigoly, aby tú vodu uregulovali. Dnes na mieste rigolov stoja odstavné plochy, ktoré si vytvorili samotní vlastníci nehnuteľností a musím povedať, že na obecných pozemkoch. Neparkujú vo svojich dvoroch, ale pri ceste. A problém to bude naďalej, pretože intenzita zrážok sa stupňuje, a tá voda nemá kam tiecť, iba na cestu a následne do záhrad rodinných domov pod cestou. Informoval som ďalej občanov starej Valaskej, že v letných mesiacoch má dôjsť k vyasfaltovaniu celej Cesty osloboditeľov. Cestu asfaltovať nebude obec, ale vlastníci komunikácie – Regionálna správa ciest Banská Bystrica.

Počas dvoch rokov vo funkcii starostu sa tak, ako v miestnej časti Piesok, dobudovala verejná kanalizácia na Záhradnej ulici a Javorovej. Na Javorovej ulici bolo doplnené vodovodné vedenie. Všetko realizovala Stredoslovenská vodárenská spoločnosť. Obec zabezpečila asfaltovanie ulíc Záhradná, Javorová, Na Studničke a Mierovej ul. pred kravínmi. Asfaltovalo sa aj parkovisko pred základnou umeleckou školou, urobili sa tam obrubníky, opravili sa šachty a vybudovala sa nová vstupná brána do areálu školy.

Okrem spomenutých investícií obec realizovala aj tie menšie. V prvom rade došlo k oploteniu, a teda uzavretiu prepádového územia. Kvôli bezpečnosti obec rozhodla o premiestnení detského ihriska s doplnenými novými hernými prvkami, vybudovaním chodníka a solárnym osvetlením, z prepádového územia na druhú stranu, kde ho už dnes využívajú k spokojnosti naši najmenší. S premiestnením ihriska boli premiestnené aj altánky. K prepádovému územiu bola osadená informačná tabuľa. Celé to územie dostalo novú podobu a už teraz je plnohodnotným priestorom na rôzne kultúrno-spoločenské, či športové využitie. Aj v tejto časti došlo k doplneniu verejného osvetlenia, miestneho rozhlasu, ale aj výmeny stožiarov na Záhradnej ul., Vladislava Valacha a Ceste osloboditeľov. Kvôli bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky bolo osadené na ulici Cesty osloboditeľov od ulice zo Suchej doliny dopravné zrkadlo a merače rýchlosti na ceste I/66.

Vo svojej činnosti sme sa zameriavali, tak ako nám to umožňovali financie

a fyzické možnosti, aj na skrášľovanie tejto časti obce. Vytvorili sme oddychovú zónu s novou lavičkou a kvetináčmi na Ceste osloboditeľov na vstupe do Potôčkov. Rozšírili sme stojisko pre separovaný odpad za kaplnkou. Upravil sa terén a celkovo prostredie po položení kanalizácie na Záhradnej ulici. Vyčistila sa čierna skládka pod cestou na Ceste osloboditeľov (využili sme na to zdroje EÚ). Vyčistil sa obecný pozemok za hasičskou zbrojnicou, vyčistil sa potok Teplice na studničke. Kvôli labutiam sa vymenila mreža na Tajchu. Ak to časovo budeme stíhať, ešte plánujeme vyčistiť samotný Tajch.

V budúcom roku, ak to financie dovoľia, pustíme sa do realizácie Tajchu. V minulom roku došlo k obnove vojnového hrobu, podľa projektovej dokumentácie. Celý priestor tejto časti obce dostal novú tvár. Vynovený vojnový hrob, areál premiestneného detského ihriska s altánkami a čoskoro aj s novou fasádou hasičskej zbrojnice, či novým povrchom celej Cesty osloboditeľov si obyvatelia starej časti obce zaslúžia. Valaská si celkovo tieto investície pýtala ako soľ.

Obec investovala aj do obnovy niektorých nebytových priestorov v bývalej budove MNV. Plánujeme ďalšiu výmenu stĺpov verejného osvetlenia a rozhlasu vrátane demontáže starých stĺpov oproti HPÚ. V súčasnosti pracujeme na kompletnej výmene vedenia miestneho rozhlasu o dĺžke cca 750 m, na osvetlení schodiska z Cesty osloboditeľov k zastávke pri ceste I/66 a nového káblového vedenia ponad štátnu cestu k príľahlej zastávke.

V tomto roku obec okrem iného investovala do projektových dokumentácií na rozšírenie Tatranskej ulice a autobusových zastávok od Brezna pri štátnej ceste, v oboch smeroch.

Zo stretnutia s občanmi vyplynuli tieto požiadavky. Chcu, resp. žiadajú umiestniť retardéry predovšetkým na Tatranskej ulici a Ceste osloboditeľov. Chcu, aby obec riešila čierne stavby. Žiadali o doplnenie rozhlasu na Ceste osloboditeľov, ako to miestni volajú - Za Ulicou. Žiadali orezanie stromov na Ceste osloboditeľov smerom na fabriku. Samozrejme, všetkých zaujímalo, kedy sa budú môcť pripojiť na novú kanalizáciu. Žiaľ, ani teraz nedisponujeme týmito informáciami.

Posledným v poradí nasledovala nová Valaská – sídlisko. Informoval som o projektoch a aktivitách, ktoré v súčasnosti nevidno, ale sú do budúcnosti najväčšími investíciami obce. Rekonštrukcia celej Hronskej ulice a samotné námestie. Hovoríme o takmer štyroch miliónoch eur. Samozrejme, že oba projekty bude obec riešiť cez eurofondy a na projektoch sa intenzívne pracuje, na ul. Hronskú sme už podali žiadosť na vydanie stavebného povolenia. Začnem ďalšími „menšími“ investíciami. Aj na sídlisku sa investovalo do asfaltovania miestnych komunikácií. Tu je jeden problém, s ktorým sa stretávame dennodenne, a to je stav kanalizácie. Kanalizácia je prepadnutá takmer všade. Tá však nie je naším majetkom, a tak neustále apelujeme na vodárenskú spoločnosť, aby problém riešila. Lebo problém vyvstáva nám. Vyasfaltujeme a cesta sa nám prepadne. Asfaltujeme tam, kde vieme, že kanalizácia je v poriadku. Za tieto dva roky boli vyasfaltované ulice Štúrova, TDH za COOP Jednotou, tzv. X-ka a sčasti ul. Hronská. V jesenných mesiacoch budú asfaltované ďalšie. Zároveň bude rozšírená Štúrova ulica. Vďaka komunikácii s BBSK sa mi podarilo dosiahnuť vyasfaltovanie celej Partizánskej ulice. Je však ešte potrebné dotiahnuť vysprávkou rigolov, resp. odvodnenie tejto cesty.

Pripravujeme podklady pre vydanie stavebného povolenia na odstavné plochy v obci, tiež problém, ktorý sa v obci dlhodobo neriešil.

Pre našich najmenších obec vybudovala Detičkáreň, priestor, ktorý bol v lete skolaudovaný a na septembrové zastupiteľstvo bude predložený návrh na jeho využívanie. Vybudovalo sa počas leta nové detské ihrisko pod základnou školou, my sme si ho pracovne nazvali detské ihrisko „Na križovatke“. Vybudovalo sa nové workoutové ihrisko za multifunkčnými ihriskami. Zrekonštruované bolo detské ihrisko na Hronskej ulici s doplnenými prvkami a dopadovými plochami. Opravili sa koše, oplotenie, asfalt na basketbalovom ihrisku.

Technické služby sa pustili do opráv schodov v cintoríne (smer od železničného priecestia), vybudovali nové schody od pošty smerom k obytnému domu na Októbrovej ulici. V cintoríne externá firma obnoví chodníky k hrobovým miestam, termín dokončenia prác je v mesiaci október. Ešte v minulom roku došlo k rekonštrukcii strechy na dome smútku.

Veľmi dôležitý krok urobila obec, keď opätovne otvorila kompostovisko. Okrem iného bude pristúpila k výmene stožiarov verejného osvetlenia, nakoľko tieto sú už v havarijnom stave a v týchto prácach sa plynule pokračuje (Pokračovanie na str. 3)

(Dokončenie zo str. 2)

čuje, reálne to nie je možné vymeniť naraz. Stĺpy verejného osvetlenia sa nielen vymieňajú, ale aj dopĺňajú podľa požiadaviek. Tak, ako v ostatných častiach obce, aj v tejto došlo k doplneniu miestneho rozhlasu.

Veľmi dôležitá informácia, ktorú som už niekoľkokrát spomínal, je príprava individuálnej bytovej výstavby v lokalitách Lipová a Pod Hrbom. Akonáhle bude dokumentácia spracovaná, bude predstavená širokej verejnosti.

Aj vďaka našim deťom a ich projektu sa obec zapojila do spolupráce so základnou školou a zrekonštruovali sa altánky na Lipovej.

Zo stretnutia s občanmi vyplynuli tieto požiadavky. Chcu vybudovať chodník na Školskej ulici od Odborného učilišťa internátneho, chcú dokončenie chodníkov na Hronskej ulici medzi bytovými domami. Dotkli sa otázok rekonštrukcie prípojk na verejnú kanalizáciu bytových domov, padli otázky týkajúce sa verejného poriadku.

Nedá sa všetko obsiahnuť do jedného článku. Musím povedať, že veľa vecí dobieha z minulosti a sme nútení sa tým zaoberať. Sú to veci, ktoré ako sa hovorí nevidno, no dostatočne nás oberajú o čas a energiu, a je nevyhnutné ich riešiť.

Napriek všetkému sa obec intenzívne zapája do výziev, pripravuje projektové dokumentácie a hlavne ich doťahuje, nie ako v minulosti. Vypracované projekty bez stavebných povolení. Takými projektami sú projekty na materskú školu či telocvičňu. Dnes do toho ideme, žiaľ, vďaka tomu, že zatiaľ nemáme stavebné povolenia ani na jednu stavbu, obec sa môže zapojiť až do druhého kola výziev z eurofondov.

Pustili sme sa do odpredaja pozemkov v záhradkárskej oblasti na Hronskej ulici, no upozorňujem občanov, že si všetky tie stavby budú musieť vysporiadať. Už len z toho praktického hľadiska, mysliac do budúcnosti. Intenzívne riešime pohľadávky, ktoré postupne klesajú, a dlhodobí „neplatiči“ začali platiť.

Nemalé finančné prostriedky sú investované do majetku obce, pretože to sa tiež nedialo.

Nechcem vás týmto článkom ani unavovať, ani chváliť seba, či úrad. Poukazujem ním na to, že je tu veľmi veľa práce a aj za veľmi krátky čas sa podarilo veľmi veľa. Verím, že aj napriek tak vysokému nasadeniu, ale predovšetkým vašej podpore to zvládneme. Spätá väzba od občana je nevyhnutná a prospešná, vo svojich stretnutiach budem pokračovať tak, ako to bude umožňovať situácia a opatrenia.

Mgr. Peter Jenča, starosta obce

Z júnového rokovania Obecného zastupiteľstva Valaská

Obecné zastupiteľstvo po schválení programu a procedurálnych otázkach, Správy o plnení uznesení prešlo k ekonomickým záležitostiam a **uznieslo sa** na nasledovných všeobecne záväzných nariadeniach:

- Všeobecne záväzné nariadenie č. 1/2021 – evidencia pamätihodností obce Valaská
- Všeobecne záväzné nariadenie č. 2/2021 – o umiestňovaní volebných plagátov na území obce
- Dodatok č. 7 k všeobecne záväznému nariadeniu č. 5/2013 o financovaní materskej školy základnej umeleckej školy a školských zariadení v zriaďovateľskej pôsobnosti obce Valaská

Z EKONOMICKÝCH ZÁLEŽITOSTÍ

Zobralo na vedomie:

- Správu o hospodárení Technických služieb Valaská
- Správu o hospodárení Základnej školy J. Simana – školská jedáleň
- Správu o hospodárení Základnej školy J. Simana – školský klub detí
- Správu o hospodárení Materskej školy Valaská
- Správu o hospodárení Základnej umeleckej školy Valaská

V rámci bodu **záverečný účet obce Valaská za rok 2020** obecné zastupiteľstvo **zobralo na vedomie** správu audítora za rok 2020, **potvrdilo** financovanie schodku rozpočtu z prostriedkov rezervného fondu vo výške 44.647,69 Eur a **schválilo** záverečný účet obce a celoročné hospodárenie bez výhrad; zostatok finančných operácií vo výške 149.005,16 Eur použiť na tvorbu rezervného fondu.

Zobralo na vedomie:

- Informáciu o účelovom Rozpočtovom opatrení č. 4/2021

Schválilo:

- Rozpočtové opatrenie č. 5/2021, a to presun rozpočtovaných finančných prostriedkov z rezervného fondu na úhradu bežných výdavkov v sume 12 tisíc Eur a kapitálových výdavkov v sume 8 tisíc Eur
- Poskytnutie dotácií pre účely kultúry v roku 2021
 - Občianske združenie Valaštania vo výške 1.000,- Eur
 - Občianske združenie Dychový orchester Valaská vo výške 400,- Eur
 - Občianske združenie Dieťa a svet vo výške 500,- Eur
 - Miestny odbor Matice slovenskej Valaská vo výške 4.500,- Eur
- Poskytnutie dotácií pre účely športu v roku 2021
 - OFK Slovan Valaská vo výške 11.000,- Eur
- Poskytnutie dotácií na rok 2021 pre účely spoločenských služieb
 - ZO Jednoty dôchodcov Valaská vo výške 1.500,- Eur
 - ZO SZP Podbrezová vo výške 250,- Eur

Neschválilo:

- Poskytnutie dotácie pre OZ Pekný deň Valaská na „Haruľu 2021“ – 13. ročník súťaže družstiev v pečení harule, z dôvodu, že sa predmetné podujatie neuskutoční v plánovanom rozsahu
- Poskytnutie dotácie pre OZ Valaštania na „Jánsku vatru“, z dôvodu, že podujatie organizoval MO MS Valaská

Zobralo na vedomie:

Informatívnu správu o skutočne vynaložených finančných prostriedkoch v súvislosti s COVID-19 k 31. 5. 2021

Zrušilo:

Uznesenie OcZ č. 336/2010 zo dňa 3. 11. 2010 – cenník poplatkov platných od 01. 01. 2010, z dôvodu neplatnosti a neaktuálnosti cenníka poplatkov.

MAJETKOVÉ ZÁLEŽITOSTI

Schválilo 3/5 väčšinou všetkých poslancov podľa osobitného zreteľa zákona o majetku obcí prenájom

- obecného bytu č. 14 na Námestí 1. mája 460/4 páňovi Mirkovi Karolovi z Valaskej na dobu neurčitú za cenu 60,- Eur/mesiac okrem úhrad spojených s užívaním bytu na základe mesačného predpisu zálohových platieb;
- garáže č. 5 v budove 422 na parcele C-KN 1980/11 o výmere 50m² pre Družstvo vlastníkov oviec Valaská na dobu neurčitú, za cenu 400,- Eur/rok. K nájmu sa každoročne pripočíta úhrada nákladov spojená s vykurovaním;
- garáž č. 6 v budove 422 na parcele C-KN 1980/11 o výmere 54m² a časť pozemku na parcele C-KN č. 1980/1 o výmere 40m² páňovi Martinovi Andrišekovi na dobu 1 roka za výšku nájmu 400,- Eur/rok/garáž, 50,- Eur/rok/ pozemok, k nájmu sa každoročne pripočíta úhrada nákladov spojená s vykurovaním;

Schválilo predaj pozemku C-KN 1964, druh pozemku zastavaná plocha a nádvorie o výmere 22m² v celosti Milanovi Komárovi za cenu 7,- Eur/m².

Súhlasilo s prípravou odpredaja pozemkov v záhradkárskej oblasti podľa spracovaných geometrických plánov v zmysle zákona o majetku obcí a zásad hospodárenia a nakladania s majetkom obce. Zároveň obecné zastupiteľstvo **odporučilo starostovi obce** dať spracovať nový znalecký posudok na cenu predmetných pozemkov a osloviť všetkých záhradkárov vo veci odpredaja pozemkov.

Obecné zastupiteľstvo **odporučilo starostovi obce** poveriť advokátsku kanceláriu URBÁNI&PARTNERS, s.r.o. vo veci rozdelenia polyfunkčného domu evidovaného na LV 2198, súpisné č. 460, a to odčlenením priestorov vedených na LV 2198, súp. č. 460, vchod 4 číslo nebytového priestoru 5, 1. poschodie, druh nebytového priestoru 6 – zariadenie kultúrne a osvetové a súpisné č. 460, vchod 5, číslo nebytového priestoru 2, 1. poschodie, druh nebytového priestoru 6 – zariadenie kultúrne a osvetové, čím by sa vytvorili dva samostatné polyfunkčné objekty.

V RÔZNOM

Zobralo na vedomie

- Harmonogram zasadnutí Obecného zastupiteľstva obce Valaská a rámcový program zasadnutí Obecného zastupiteľstva obce Valaská v II. polroku 2021;
- Správu o stave Hutníckeho skanzenu na Skalke vo Valaskej
- Informatívnu správu zo zasadnutí komisií o využití obecného domu na ul. Tatranská
- Žiadosť o doplnok Územného plánu obce spoločnosti Železiarne Podbrezová a **nesúhlasilo s navrhovanou požiadavkou** o doplnok územného plánu spoločnosti Železiarne Podbrezová – stavebný uzáver pre stavby určené na bývanie v obytnej zóne dotknutej hlukom na Robotníckej ulici, v územnom pláne označené ako územie odporúčené na bývanie na dožitie, a to na dobu piatich rokov odo dňa právoplatnosti rozhodnutia o stavebnej uzávere.

Spracovala: Mgr. Dana Kmeťová, prednostka OcÚ

SOCIÁLNY TAXÍK V OBCI

Služba, ktorú obec vykonáva nad rámec svojich zákonných povinností, poskytuje prepravu osôb s ťažkým zdravotným postihnutím, odkázaných na individuálnu prepravu ako aj občanom s nepriaznivým zdravotným stavom, či rodičom s maloletými deťmi. Táto služba je poskytovaná od roku 2018 a napriek nepriaznivej ekonomickej situácii ju obec poskytuje aj v tomto neľahkom období. Napriek nepriaznivým číslam túto službu od nového roka prevádzkuje spoločnosť Peter Kormanický – PK taxi a je v priemere poskytovaná pre cca 30 osôb v obci.

Poskytovanie tejto prepravnej služby bude obec zabezpečovať naďalej, avšak s určitými zmenami:

1. Prepravovaných môže byť viacero osôb naraz, pri dodržaní aktuálnych hygienicko-epidemiologických opatrení.
2. Prepravu je potrebné si objednať, a to nasledovne:

Do Brezna a jeho okolia – minimálne jeden deň vopred, v čase od 08.00 do 12.00 hodiny. Do vzdialených zdravotníckych zariadení, napr. do Banskej Bystrice či Zvolena – 7 dní vopred v pracovných dňoch, v čase od 08.00 do 12.00 hodiny.

Tel. číslo na rezerváciu jazdy je 0905 704 880.

3. Čas poskytnutia prepravnej služby je od 07.00 do 12.00 hodiny, iba v pracovných dňoch.

4. Ak je občan odkázaný na prepravu do zdravotníckeho zariadenia po 12.-tej hodine v pracovný deň, môže požiadať prevádzkovateľa tejto služby o jeho službu, avšak za jeho obchodných podmienok,

ktoré si určí sám po dohode s prepravovateľom občanom.

Obec Valaská sa snaží byť ústretová ku všetkým občanom, túto službu chce zachovať, napriek všetkým ekonomickým ukazovateľom a minimálnemu počtu obyvateľov využívajúcich túto službu.

Bc. Silvia Krupová, SOR na úseku sociálnych vecí

Poplatky pri prevoze v rámci Valaskej	
Skupina občanov	Suma za prepravu v eurách
Občan s preukazom ZŤP, senior nad 62 rokov	0,50
Občan s nepriaznivým zdravotným stavom	1,00
Rodičia s maloletými deťmi	1,00
Poplatky pri prevoze 1 cesta Valaská – Brezno – nahlásiť 1 deň vopred	
v čase od 8:00 do 12:00 v pracovných dňoch	
Občan s preukazom ZŤP, senior nad 62 rokov	2,00
Občan s nepriaznivým zdravotným stavom	4,00
Rodičia s maloletými deťmi	4,00
Poplatky pri prevoze 1 cesta Valaská – B. Bystrica a späť – nahlásiť 7 dní vopred	
v čase od 8:00 do 12:00 v pracovných dňoch	
Občan s preukazom ZŤP, senior nad 62 rokov	18,00
Občan s nepriaznivým zdravotným stavom	23,00
Rodičia s maloletými deťmi	23,00
Poplatky pri prevoze 1 cesta Valaská – Zvolen a späť – nahlásiť 7 dní vopred	
v čase od 8:00 do 12:00 v pracovných dňoch	
Občan s preukazom ZŤP, senior nad 62 rokov	22,00
Občan s nepriaznivým zdravotným stavom	27,00
Rodičia s maloletými deťmi	27,00

Oprava zvoničky na Piesku

Obec pripravuje opravu objektu drevenej zvoničky nachádzajúcej sa vo Valaskej, v miestnej časti Piesok, na ulici Pod Dielom.

Zvonička patrí medzi obecné pamätihodnosti a snahou obce je zachovať toto dielo pre budúce generácie.

Jej zrod sa datuje na začiatok 30. rokov minulého storočia. Okrem jedného zvona, z ktorého viselo dlhé konopné lano, nebolo v jej vnútri žiadne vybavenie. Táto drevená stavba, osadená na betónovom základe, bola pôvodne umiestnená v centre obytnej zóny, oproti robotníckej kolónii na Piesku. Zvonička bola neskôr po rozšírení fabriky rozobratá a premiestnená na súčasné miesto na hornom konci Piesku – Pod Dielom.

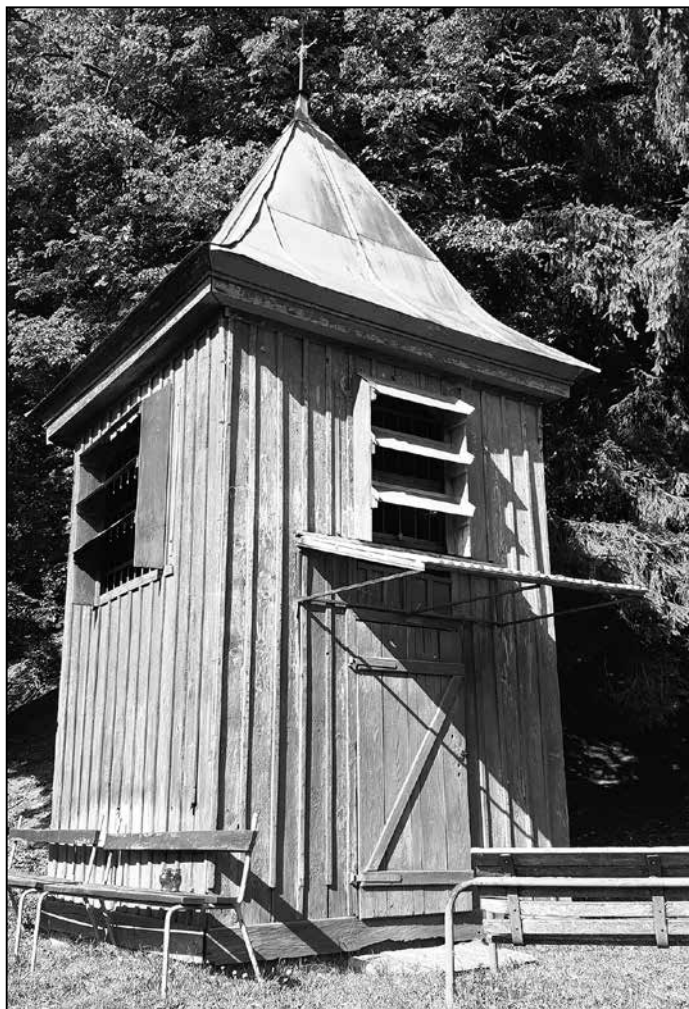
Konštrukcie objektu sú opotrebované časom a poveternostnými vplyvmi, niektoré časti sú značne poškodené hnilobou a je potrebná ich výmena.

Predmetom opravy je výmena poškodených drevených hranolov, odstránenie dreveného obkladu stien a nahradenie novým v plnom rozsahu, montáž nových drevených výplní okien, nátery drevených častí a plechovej strechy. Práce na oprave budú zabezpečované dodávateľsky v spolupráci s Technickými službami Valaská.

Práce boli vykonávané v auguste a slávnostné požehnanie zvoničky, pod svätou omšou, sa uskutoční 19. septembra 2021, ak to neovplyvní zhoršenie epidemiologickej situácie.

Podakovanie patrí pani Viere Babčanovej a jej manželovi, ktorí boli ústretoví a umožnili skladovanie stavebného materiálu na opravu zvoničky vo svojom dvore.

Jaroslav Peňko

Uvítanie detí do života

*V perinke leží malé neviniatko,
ten bezmocný, no najmocnejší kráľ.
Veď každá bolesť trvá iba krátko,
keď človek svetu lásku ukázal.*

Príchod každého nového človečika na svet je vzácnu a neopakovateľnou udalosťou v každej rodine. Naša obec vyjadruje svoju radosť a záujem o vývin a život nových občanov aj

tým, že usporadúva uvítanie detí do života. Tentokrát sme privítali nových občanov Valaskej nie v septembri, ako býva zvykom, ale už 28. júla, aby sme využili priaznivú „nepandemickú“ situáciu.

Za šesť mesiacov tohto roka sa narodilo 18 detičiek – 12 chlapcov a 6 dievčat. Uvítanie detí do života sa uskutočnilo v Obradnej sále Obecného úradu vo Valaskej s krátkym kultúrnym programom. Po predstavení rodičov a ich ratolestí starostovi obce Valaská nasledoval podpis do pamätnej knihy a prevzatie upomienkových darčiekov. Rodičom, starým rodičom a všetkým prítomným sa prihovoril starosta obce Mgr. Peter Jenča, ktorý vyzdvihol dôležitosť výchovy novonarodených detí. Po oficiálnej časti uvítania detí do života nasledovalo fotografovanie. Rodičia mohli využiť obecnú historickú kolísku a v nej odfoťiť svoje dieťaťko. Aby bola spomienka na túto udalosť trvácnejšia, fotografia v rámičku bola doručená do každej rodiny, ktorá bola na slávnosti prítomná.

Prajeme vám, naši malí Valaštania, aby ste boli zdraví, šťastní, spokojní, aby ste rástli pre radosť a aby ste sa stali hrdými občanmi našej obce.

D. Králiková

DAROVANIE KRVÍ

O tom, aká je krv dôležitá a nenahraditeľná, som už do Valašianskeho hlásnika popísala až-až. Všetci o tom vieme, nie všetci sa zamýšľame nad tým, čo by sme robili, keby sme ju urgentne potrebovali dnes, zajtra. Práve preto sme sa rozhodli organizovať v našej Valaskej odberu krvi. Môžeme sa pochváliť, že z odberu na odber je viac darcov, čo nás samozrejme teší. Posledný odber sme uskutočnili 29.6.2021 a tešili sme sa zo 47 ochotných ľudí dať krv. Odborná transfúzna jednotka kvôli zaočkovaniu odobrala krv 36 ľuďom z celkového počtu, čo je

úplne skvelé číslo. Ďakujeme samozrejme všetkým zúčastneným, ja osobne však chcem vyzdvihnúť miestnu firmu KMS, ktorých sme k odberu vyzvali, a chlapci zliezli zo strechy, urobili si deň pre odber krvi, pre to, aby niekomu pomohli v takejto zdravotnej situácii, či možno niekomu svojou krvou zachránili život. Verím, že sa to stane ich tradíciou a budú našimi pravidelnými darcami tak, ako aj ostatní ochotní darcovia. Veľká vďaka všetkým a tešíme sa na MARTINSKÚ KVAPKU KRVÍ. Vidíme sa 12.11.2021 od 8:00.

Za MS ČK Silvia Vilhanová

Poukážka v rámci mesiaca úcty k starším

Milí seniori, dlhoročnou snahou obecného úradu je, aby sa stále zlepšovala kvalita života seniorov na všetkých úrovniach v sociálnej oblasti. Jednou z foriem v tejto oblasti je aj poukážka, ktorú vám venuje obecný úrad každý rok pri príležitosti mesiaca úcty k starším. Je určená seniorom, 70-ročným a starším občanom. V tomto roku bude poukážka zmenená na formu kupónu, ktorý si budete môcť uplatniť v predajniach na nákup tovaru. Presnejšie informácie k uplatneniu kupónu budú priložené v sprievodnom liste, ktorý obdržíte s kupónom. Kupón si budete môcť vyzdvihnúť na prízemí obecného úradu na referáte sociálnych vecí od 04.10.2021 do 29.10.2021 v úradných hodinách. Platnosť kupónu bude do 31.12. 2021.

Prajeme vám touto cestou najmä pevné zdravie a veľa životného elánu.

Bc. Silvia Krupová, SOR na úseku sociálnych vecí

TECHNICKÉ SLUŽBY VALASKÁ INFORMUJÚ

V posledných týždňoch sme sa venovali prevažne robeniu poriadku v našej obci. Asi najrozsiahlejšou z akcií bolo kompletné vyčistenie Teplice, v ktorej boli na niektorých miestach aj 30 cm ná-

hasičskou technikou. No popri robení poriadku sme sa venovali aj výstavbe. Napríklad sme dokončili rekonštrukciu schodiska na sídlisku za poštou, ktoré bolo v zlom technickom stave. Taktiež

nosy štrku a bahna. V prvom rade bolo potrebné vykosť a vyrezať nežiaduci porast. Na vyčistenie sme potrebovali pomoc ťažkej techniky, akým je napríklad rýpadlo - nakladač Komatsu, ktorým sme z Teplice a priľahlého ramena vybagrovali cca 10 ton nánosu. Samozrejme by sme sa nezaobíšli bez pomoci aktívnych pracovníkov a dobrovoľného hasičského zboru, ktorí odstraňovali pozostatky nánosu zo skál a preplachovali neprístupné miesta pod mostíkmi svojou

sme ukončili stavbu na našom cintoríne. Išlo o rekonštrukciu chodníka popod kostol a schodiska na nádvorie a novovybudovanie dvoch ďalších schodísk ku kalvárii a k spodným hrobovým miestam. Aktuálne začíname pracovať na rekonštrukcii schodov z ulice Mierová na ulicu Robotnícku v miestnej časti Piesok. V uplynulých týždňoch nám búrky narobili v obci nemalé starosti. Okrem polámaných stromov a popadaných konárov nám úder blesku spôsobil veľkú poruchu na

verejnom osvetlení, čo malo za následok nefunkčnosť osvetlenia na uliciach TDH, Švermova, Štúrova. Bolo potrebné vymeniť po-

škodené svietidlá a nájsť miesto poškodenia káblového vedenia.

Michal Lengyel

Biologicky rozložiteľný odpad a biologicky rozložiteľný kuchynský odpad verzus obec

Zákon č. 79/2015 Z. z. o odpadoch ukladá obci od 1.1.2021 novú povinnosť, a to zaviesť systém triedenia biologicky rozložiteľného komunálneho odpadu (BRKO), kde patrí biologicky rozložiteľný kuchynský odpad a biologicky rozložiteľný odpad zo záhrad.

V zákone sú taktiež stanovené výnimky, kedy sa nevzťahujú tieto povinnosti na obec. Jednou z výnimiek je, že obec preukáže, že 100% domácností kompostuje vlastný odpad.

Vo väčšine prípadov si domácnosti v rodinných domoch v našej obci zabezpečujú kompostovanie prostredníctvom vlastných kompostérov. V ostatných prípadoch si občania odvoz biologicky rozložiteľného odpadu zo záhrad zabezpečujú prostredníctvom Technických služieb Valaská, ktoré tento odpad odvážajú na obecné kompostovisko.

Aby obec mohla preukázať 100% kompostovanie vlastného biologicky rozložiteľného odpadu, obraciame sa na vás s prosbou o vyplnenie a podpísanie čestného vyhlásenia o kompostovaní biologicky rozložiteľného odpadu z domácností za účelom preukázania splnenia podmienky podľa § 81 ods. 21 písm.) b bod 2 zákona č. 79/2015 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Predmetné tlačivo si môžete stiahnuť na webovom sídle obce Zber odpadu - Obec Valaská (valaska.sk).

Vyplnené a podpísané čestné vyhlásenie vás poprosíme **doručiť na Obec Valaská, Nám. 1. mája 460/8, 976 46 Valaská, resp. si predmetný formulár môžete vyzdvihnúť na**

obecnom úrade počas stránkových dní.

V prípade akýchkoľvek otázok môžete kontaktovať referentku obce na tel. čísle 048/6711506 alebo písomne na e-maili: jan-ka.malicka@valaska.sk.

Zároveň vás chceme informovať, že obec sa opätovne prihlási do výzvy operačného programu Životného prostredia, aby predmetné kompostéry získala z prostriedkov európskej únie. V prípade, že obec nebude úspešná, bude nútená predmetné kompostéry zakúpiť z vlastných zdrojov.

Sme presvedčení, že domáce kompostovanie považujeme v podmienkach obce Valaská za prirodzené.

Kompostovaním možno znížiť množstvo zmesových odpadov, a tým aj znížiť ekonomické zaťaženie obce. Kompostovanie udržiava a vylepšuje chemické a fyzikálne vlastnosti pôdy, znižuje množstvo skleníkových plynov, ktoré prispievajú k zmene klímy, atď. Človek vyprodukuje približne 230 kg biologicky rozložiteľného odpadu ročne.

Veríme, že každý využije možnosť preukázania domáceho kompostovania zaslaním čestného prehlásenia o kompostovaní vo vlastnom kompostéri.

Mgr. Janka Maličká, SOR na úseku životného prostredia

Kompostovaním tak pomôžeme sebe aj životnému prostrediu.

Dobrovoľný hasičský zbor Valaská

V minulom mesiaci bola vyhlásená súťaž o najkrajšie hasičské auto v „Československu“, pod názvom „Ukáž káru 2021“. Náš hasičský zbor sa do tejto súťaže zapojil so svojím historickým kúskom Praga RN AS16 s prívesnou striekačkou DS16. Z celkového počtu 55 hasičských zborov z Česka a Slovenska a s počtom hlasov 522 sme obsadili 1. miesto. Takže vám môžeme s hrdosťou oznámiť, že naša „Erenka“ bola označená za najkrajšie auto v „Československu“, za rok 2021.

Michal Lengyel

MILAN DERMEK
PHOTOGRAPHY

Pri príležitosti 550. výročia predstavujeme osobnosti obce Valaská

CENA OBCE VALASKÁ IN MEMORIAM

Mgr. Ján Weiss (20. 7. 1949 - 3. 8. 2014)

etnograf, folklorista – hudobník, fotograf, kultúrno-osvetový pracovník

Odborný pracovník Horehronského múzea v Brezne (od r. 1973) a jeho dlhoročný riaditeľ (1990-2014). Vedúca osobnosť úspešného tímu pracovníkov tejto pamäťovej inštitúcie. Známa výrazná osobnosť a organizátor kultúrno-spoločenského života mesta Brezna a regiónu.

Ako etnograf sledoval a spracoval vo svojich výskumoch **množstvo rôznych tém**, dokumentujúcich ľudovú kultúru Horehronia, mestskú kultúru v Brezne, či históriu, pamiatky a kultúru centier železiarskeho priemyslu v regióne. Jeho osobná **vyhľadávacia a zberateľská činnosť** vytvárala a sformovala jadro zbierkového fondu múzea. Druhú existenciu zbierkových predmetov využil pri tvorbe scenárov k mnohým **výstavám** (etnografickým, historickým, literárnym i umeleckým) v priestoroch múzea i mimo jeho sídla. Za jeho pôsobenia vybudovalo múzeum tri **stále expozície**. Nadobudnuté predmety, materiály a informácie vo fondoch múzea a ich prezentácia majú podiel na **historickej pamäti**

regiónu a sú východiskom pre **poznávanie kultúrnej identity** Horehronia i jeho obyvateľov. K tomu prispeli aj nezabudnuteľné muzeálne akcie Dvor remesiel, Noc v múzeu a iné, či nespočetné tematické besedy, prednášky, prezentácie.

Obľúbenými témami Jána Weissa boli saľašníctvo, pastierstvo a ľudové hudobné nástroje. Pre študentov stredných škôl v Brezne viedol **vyučovacie hodiny na tému Ľudové hudobné nástroje a nástrojová hudba**, na ktorých uplatnil a zúročil svoje pedagogické schopnosti, ale aj zručnosti inštrumentalistu. Používal vlastné praktické ukážky od hry na drumblu až po heligónku. Tejto téme sa venoval vo viacerých rozhlasových reláciách. Bol skutočným znalcom hudobných nástrojov. Nemožno opomenúť ani poradenskú a konzultačnú činnosť pri vytváraní diplomových prác študentov.

Ako fotograf zachytil počas štyroch desiatok rokov na negatívoch, videozáznamoch a digitálnych záznamoch nielen zanikajúci svet našich predkov, rómske etnikum, ale aj reálne dianie v meste Brezno, jeho meniacu sa tvár v priebehu rokov. S dôverou sa na neho obracali inštitúcie aj jednotlivci za účelom dokumentácie rôznych udalostí a javov. Z pozície odborného pracovníka zvlášť zanietene sa venoval **historickým muzeálnym fotografiám**, ktoré cielene a systematicky vyhľadával, spracovával do zbierkového fondu múzea, vedomý si ich nezameniteľnej výpovednej hodnoty.

Redakčne pripravil mnoho príležitostných a propagačných tlačí, podieľal sa na zostavovaní viacerých monografií okolitých obcí. Pod jeho vedením začala vychádzať múzejná edícia publikácií – katalógov, venovaná vybraným zbierkam: **Smaltovaný riad z Hronca** (r. 2008), **Liatinová krása** (r. 2009), **Ľudový odev a textil z okolia Brezna** (r. 2012). V roku 2010, pri 50. výročí múzea skoncipoval pamätnicu **Horehronské múzeum v Brezne 1960 - 2010 ... trvalé stopy v prúde času**.

Za jeho pôsobenia sa Horehronské múzeum stalo kľúčovým partnerom mesta Brezno pri pripravovaní rôznych koncepcií, pri organizovaní pravidelných dlhoročných podujatí – Chalupkovho Brezna, Dní mesta Brezno a i., alebo inovácií tradičných podujatí. Podieľal sa na prezentácii mesta a regiónu, nielen na domácej slovenskej úrovni, ale aj za hranicami republiky – napr. v roku 1999 ako spoluautor koncepcie a scenára inštaloval reprezentačnú monumentálnu výstavu **Mesto, ktoré ti podáva ruku, vo francúzskom Meudone**, niekdajšom pôsobisku Milana R. Štefánika. Bol spoluzostavovateľom, gestorom obra-

zovej časti, členom redakčnej rady a koordinátorom autorského kolektívu pri vytváraní **monografie mesta - Brezno v premenách času** (r. 2005). Jedinčná kniha získala v celoslovenskej súťaži obecných a mestských monografií druhé miesto v konkurencii 200 prác.

Ján Weiss ako riaditeľ vybudoval z múzea dôveryhodnú inštitúciu, ktorá dodnes ponúka obyvateľom mesta a jej návštevníkom kvalitné odborné a kultúrne služby. Obhájil vlastníctvo objektov ohrozených reštitúciou, stál za zápisom remeselnícko-roľníckej usadlosti v Brezne a vzácného historického cintorína v Pohronskej Polhore do štátneho zoznamu kultúrnych pamiatok. Podieľal sa na mapovaní histórie a vytváraní **expozície o prítomnosti židovskej komunity v Brezne** (v neskôr obnovennej synagóge), tiež na vytvorení expozície **Literárne Brezno** v priestoroch evanjelického fary.

Jednou z jeho mimopracovných aktivít, v ktorej zúročil vedomosti etnografa, bolo dlhoročné pôsobenie Jána Weissa **vo folklórnom súbore Mostár**. Nielen ako inštrumentalistu – hráča na heligónku, ale aj ako odborného poradcu a konzultanta vzhľadom na jeho odborné vedomosti z oblasti materiálnej i duchovnej kultúry Horehronia. Bol členom porôt vo folkloristických súťažiach regiónu. Mal zásluhu na založení, dlhoročnom organizovaní i účinkovaní na celoslovenskom atraktívnom komornom festivale **Podstavekova heligónka**.

Ján Weiss je nositeľom viacerých ocenení za svoju prácu. V roku **2001** získal za osobný vklad do kultúrnych aktivít mesta **Cenu primátora**. Horehronské múzeum pod jeho vedením v roku **2005** pri 45. výročí svojho založenia získalo od mestského zastupiteľstva

Cenu mesta Brezno. V tom istom roku získal aj on osobne tú istú cenu za editorskú činnosť pri zostavovaní monografie Brezno v premenách času. Za celoživotný prínos v oblasti kultúry v roku **2015** mu zastupiteľstvo udelilo **Cenu mesta Brezno in memoriam.** V roku **2016** mu bola udelená ministrom kultúry Slovenskej republiky prestížna **Cena Andreja Kmeťa in memoriam** za celoživotný prínos a výrazný podiel na rozvoji múzejníctva a národnej kultúry.

Ján Weiss vyrastal vo Valaskej, v učiteľskej rodine, kde nadobudol základy zručností, kultúrneho a angažovaného pohľadu na svet. Po ukončení stredoškolského štúdia na SVŠ v Brezne pracoval najskôr ako učiteľ hudby na breznianskej ľudovej škole umenia a neskôr

na ZDŠ v Šumiaci. V roku 1973 nastúpil na miesto odborného pracovníka v Horehronskom múzeu v Brezne. Popri zamestnaní absolvoval štúdium národopisu na FFUK v Bratislave. Horehronskému múzeu odovzdal 41 rokov (1973-2014) svojho profesijného života.

Ján Weiss vo Valaskej aj žil so svojou vlastnou rodinou a v tejto obci aj zanechal výraznú stopu v miestnej kultúre. S priateľmi – rovesníkmi sa aktívne zaoberal **oživovaním tradičných prejavov ľudového života v obci** – zvykov a zamestnaní (napr. chodenie s betlehemom, pltníctvo, krnohy, ... a iné). Patril k prvým iniciátorom – zakladateľom krnohových pretekov v regióne. Svoju tradičnú obec – kultúru a spôsob života Valašťanov videl a vedel zhodnotiť odborným pohľadom. Svedčí o tom množstvo zbierkových predme-

tov, fotografií aj písomného materiálu z jeho zberateľskej činnosti vo Valaskej vo fondoch Horehronského múzea v Brezne. Významnou mierou sa zaslúžil a osobne sa podieľal na textovom a obrazovom zostavení reprezentatívnej **monografie Valaská**, vydanej obcou v roku **2002**. Stál tiež pri zrode ďalšej obecnej publikácie **Valaská a Valaštania obrazom aj slovom**. Bola to jeho posledná aktivita. S kolektívom Horehronského múzea odbornou spracoval zbierku historických fotografií Márie Ľuptákovovej, pripravil ju na vydanie. Kniha vyšla v roku **2017** a získala popredné ocenenie v súťaži fotopublicistov Slovenského syndikátu novinárov.

Ivica Krištofová
Mgr. Martin Weiss

CENA OBCE VALASKÁ

za celoživotnú a obetavú prácu
v DHZ Valaská

Peter Turňa

vrchný inšpektor Dobrovoľnej požiarnej ochrany

Keď sa povie človek

Keď sa povie človek, každý si predstaví ľudskú postavu, ruky, nohy, hlavu. Lenže keď sa povie človek s veľkým Č, hneď všetci zbystríme a vieme, že nejde o veľkosť fyzickú, ale o veľkosť osobnostnú.

Človek, ktorého vám chcem predstaviť, je náš rodák a náš spoluobčan. Celý jeho život je spätý s hasičstvom vo Valaskej. Všetkým, čo

meno valašianskych hasičov. Za jeho predsedovania sme mali najviac absolventov Hasičskej odbornej školy v Martine, najpočetnejšiu členskú základňu a technikou najlepšie vybavený zbor. Mal prehľad o akomkoľvek pohybe hasičského materiálu, aby v pravú chvíľu urobil ten správny krok a zohnal niečo viac do obce. Za zmienku stojí získanie automobilovej striekačky Tatra 148 zo Železiarní Podbrezová, dýchacie prístroje z bývalej Mostárne Brez-

no či motorová striekačka PS16 až z Lučeneckej textilky a mnoho, mnoho ďalších kusov výzbroje. Vďaka dobrej pripravenosti a výzbrojenosti sa pri kategorizácii požiarnych zborov na Slovensku zaradila Valaská do kategórie A. Nemožno porátať všetky jeho zásluhy, lebo ich je mnoho. Ma-

lých, ale aj veľkých. A že ich bolo naozaj veľa, tak o tom svedčia okrem iných aj dve veľké významy. V celej Európe uznávaný Rad svätého Floriána a najvyššie slovenské ocenenie, a tým je „Zaslúžilý člen DPO SR“. Z našich radov ho zatiaľ získali len traja členovia a on je už len jediný žijúci.

Hasičský život sa nekrúti len okolo významných, ohňa, hadíc a požiarov, ale aj okolo kultúrnych akcií v obci. Na prvom mieste, čo iné - bursa. Môžem ho spokojne označiť za dušu

bursy. Prevažná väčšina bursovných tém bola vždy z jeho hlavy, vyrábal masky, pochovával basu a dodnes chodí pomáhať líčiť bursovníkov. A že je a bol na našu bursu hrdý, svedčí aj skutočnosť, že sme s ňou boli vystupovať na folklórnom festivale spevu a tanca v Detve. Takže tak, milí Valaštania, keby bolo na mne, tak aj za nehasičské aktivity by som mu udelil vyznamenanie. Trebárs aj „rád zlaté vařečky“, lebo jeho živánka, ktorú nám mnohokrát pripravil na chatke v „U diery“ je jedinečná, a tým aj nezabudnuteľná.

Trikrát pozvať do obce hasičského prezidenta na rôzne naše oslavy, odbehnúť vo vychádzkovej uniforme požiaru útok, zúčastniť sa bursy ako dôchodca... alebo dotiahnuť sem ministra, aby nám osobne odovzdal novú hasičku, tak to sa asi v živote len tak niekomu nepodarí. Stihnúť toto všetko by dokázal asi len generál. Áno, je to generál. Je to hasičský generál a kamarát Peter Turňa. A že nedávno oslávil 70 rokov života, tak dovoľ, aby som Ti ešte raz aj touto cestou zaželel uskutočnenie Tvojich nápadov, lebo viem, že ich máš veľa a hlavne pevné zdravie, aby si nám ešte dlho mohol slúžiť dobrou radou, lebo my všetci dobre vieme, že „len dovedy dobre s nami, kým si Ty, starý náš, medzi nami“.

Radoslav Krbila

10. VALASKÁ. Foto Rado Krbila

ho poznáme, je viac ako jasné, že sa v hasiči- neho vyzná. V našom hasičskom zbere zastával mnohé funkcie. Robil veliteľa družstva a neskôr aj predsedoval. Jeho odbornosť a znalosti ho zaviedli k funkciám aj za hranice nášho chotára. Dobré meno Valaskej reprezentoval ako viceprezident DPO SR, naposledy ako riaditeľ okresného výboru DPO SR v Brezne. Popri tom všetkom nikdy nezabudol na svojich „bratov“ hasičov v rodnej obci. Staral sa nielen o výchovu mládeže, ale hlavne o dobré

Pred voľbami v r. 2002 sme sa poznali z práce na Piesku a v Hronci. Keď som bol starostom obce, bol poslancom a hlavným kontrolórom obce. Pri rozhovoroch s ľuďmi, ktorí ho bližšie nepoznali, ale uvedomili si, o koho ide, niekedy poznamenali „aha, ten hasič“. Nie v zlom, ale to ho asi najviac charakterizovalo. Pritom je to pracovitý, rozumný, aj keď niekedy trochu hlučný človek, vždy pripravený pomôcť a priložiť ruku k dielu. Hasičský zbor vo Valaskej, jeho výkonnosť a postavenie medzi ostatnými hasičskými zbormi v našom okolí - to bola jeho zásluha spolu s celým hasičským kolektívom, ktorý ho obklopoval. Hasiči boli zložkou a silou, ktorá pomáhala obci v každej chvíli, keď to bolo potrebné. Peter je zapálený znalec histórie, zbraní a vojenstva. Rodinný pôvod a aktívna účasť jeho otca v SNP bola tiež téma, v ktorej sme si rozumeli. V období môjho pôsobenia vo funkcii bol mojou oporou. Obec realizovala niekoľko investičných akcií, plynofikácia na Piesku a v starej Valaskej, rekonštrukcia ZŠ vo Valaskej a mnohé ďalšie, a všetko sme spolu s ním, hlavným kontrolórom, preskákali bez toho, aby nás niekto natahoval za pochybenia, ktoré sú, žiaľ, časté u iných obcí. Generál hasičstva Peter Turňa ma zoznámil s viacerými poprednými funkcionármi HZ na vrcholovej úrovni a osobne som mal možnosť vidieť a zažiť, s akou úctou a priateľstvom k nemu pristupovali. Bolo vidieť, že jeho hodnosť je zaslúžená. Vlani a vlastne až doposiaľ ho postihli ťažké zdravotné problémy a treba len dúfať, že je z toho vonku.

Prajem mu a aj celej jeho rodine zdravie a pohodu, nech sú čo najdlhšie pospolu. Tým, čo ho dobre nepoznajú, odkazujem: „Ten veľký hlasnejší chlap zo starej Valaskej je okrem iného dobrý, pracovitý človek a PÁN HASIČ, čo veľa znamená. Ďakujem, Peter!

Emil Gröne

Nakoľko máme znalosť, že Vaša obec Valaská si priebežne pripomína rôzne výročia a udeľuje vyznamenania občanom, ktorí sa vo väčšej miere prispeli k dobrému menu Vašej obce, nedá nám si nepripomenúť nášho niekdajšieho zamestnanca Petra Turňa.

Peter Turňa pracoval v TESLE Kolín ako vedúci servisný technik riadiacej elektroniky na kovoobrábacích strojoch v oblasti stredného a východného Slovenska od roku 1979 a neskôr ako živnostník pokračoval v tejto činnosti. Spokojnosť zákazníkov po jeho vykonanej práci bola samozrejmosťou.

My ako jeho kolegovia sme si ešte viac cenili jeho priateľský prístup, ktorý vyúsťoval z jeho strany možnosťou usporiadania školení a družných stretávok v priestoroch dobrovoľného hasičského zboru vo Vašej obci. Na týchto podujatiach sa samozrejme zúčastňovali aj kolegovia z Českej republiky, ktorí si na atmosféru z takýchto podujatí aj dnes s radosťou spomínajú.

Peter Turňa, keď už nie kolegom, zostal väčšine dobrým priateľom, ktorí sú s ním v kontakte a príležitostne ho aj radi navštevujú.

Nakoniec mu chceme popriať veľa zdravia a sily pri jeho koničkoch, ktorých výsledky sme s údivom spoznali.

Za bývalých kolegov a stálych priateľov
Ing. Stanislav Paiger

Neznámy príbeh

narodením hrdinu dňa 14.7.1922 na Dobroči. Tu vyrastal spolu s dvomi vlastnými súrodencami, s bratom Jánom a sestrou Antoniou, a keď mu otec zomrel v mladom veku a mama sa znovu ako vdovica vydala, manžel priviedol do spoločnej domácnosti ešte päť dcér. Ale ani tomuto manželstvu neprialo a zomiera aj druhý manžel a otec tiež v pomerne mladom veku, a tak mama vychováva spoločne s tromi svojimi deťmi aj deti, ktoré jej prinieslo druhé manželstvo. Vyrastali v jednom z najťažších období našich dejín, v čase veľkej hospodárskej krízy. Všetky deti pomáhali doma na spoločnom skromnom gazdovstve a chlapci museli ešte privyrábať na ťažkej robote v hore. A sa zdalo, že z toho najhoršieho sú už vonku, nastali vojnové roky. A tak náš, v tej dobe ešte nie hrdina, nastupuje na základnú vojenskú službu 1.10.1942 k 3. pešiemu pluku vo Zvolene, kde absolvoval základný strelecký výcvik. Od 16.11.1942 do 1.1.1943 absolvoval u 3. pešieho pluku kurz zberača ranených, ktorý ukončil s dobrým prospechom.

29.7.1943 je odoslaný na východný front vo funkcii zberača ranených.

5.3.1944 prechádza k sovietskej armáde aj s celým svojím družstvom.

Tento zápis mi potvrdil aj jeden občan z Hronca, ktorý mi rozpovedal príbeh odchodu k sovietskej armáde. Jeho a zvyšok jednotky odvelili po tejto udalosti do Talianska kopat' opevnenia. On sa ku mne prihlásil,

keď sa dozvedel moje meno, a vierohodne mi túto udalosť vyrozprával. Po zajatí bol odtransportovaný do zajateckého tábora na Kaukaz. Tam potom požiadal o zaradenie do tvoriacej sa Československej jednoty. 5.3.1944 bol zaradený do Československého armádneho zboru v ZSSR, sprvu ako zberač ranených v prvej pešej brigáde v Novochopersku. Tam tiež absolvoval 6.3.1944 parašutistický výcvik v prvej paradestantnej brigáde a preškolenie na zaradenie veliteľ spojovacieho družstva. Túto funkciu vykonával až do 15.5.1945. Následne bol prevelený do Jefremova k novo vznikajúcej II. paradestantnej brigáde ako veliteľ spojovacieho družstva. V tejto funkcii prešiel boje na Ukrajine. Keď sa na Slovensko nedostal, jednal pre zlé počasie, lietadlo sa vrátilo do Kyjeva, a potom už Tri Duby Sliach neprijímal pre zlý vývoj SNP. Tak bol nasadený na Dukle v Údolí smrti v rámci 2. paradestantnej brigády, ktorá tam utrpela značné straty. V týchto veľmi ťažkých bojoch bol aj ťažko ranený, z mnohých poranení mu ostala črepina z míny na krku blízko chrbtice, nakoľko sa ju lekári báli vyoperovať, aby neochrnil alebo nezomrel. Táto pamiatka na boje pri Dukle mu ostala po celý život. Ďalej sa zúčastnil bojov vo Vysokých Tatrách. Žiadny boj nie je ľahký, ale boje o Liptovský Mikuláš sa radia ako jedni z najťažších na území Slovenska. Ďalej to boli boje pri Dubnej Skale. Potom boje na území Moravy a Čiech, ktoré neboli o nič ľahšie ako doterajšie. Pretože išlo o likvidáciu jednotiek SS ustupujúcich do amerického zajatia, ktoré kladli Československým ako i sovietskym vojskám fanatický odpor. Posledných, preňho najbolestnejších bojov sa zúčastnil na Morave 13. a 14. mája 1945, keď pri presune napadol prápor ustupujúcich esesákov do americkej zóny Československú spojovaciu jednotku 1. protitankovej brigády Československého armádneho zboru, ktorá bola na presune do mierovej posádky. Čechoslováci, bolo ich 44, príslušníci spojovacej čaty na dvoch autách, v tomto boji zahynulo 30 Čechoslovákov. A to preto, že bolo už 5 dní po vojne a naši mali už mierové prídely streliva, zásobník nábojov do samopalu a päť nábojov pre pušku a esesáci boli po zuby vyzbrojení. Straty boli tak vysoké aj preto, že Československých ranených esesáci zabíjali. S týmto sa ako ich veliteľ nemohol zmieriť do konca svojho života. Nakoľko išlo prevažne o spojárov, boli to jeho podriadení, ktorí prežili všetky útrapy vojny a bojov a zahynuli už v čase mieru. Vojnu zakončil na Staromestskom námestí v Prahe pri slávnostnej vojenskej prehliadke na počesť víťazstva nad fašizmom. Koncom vojny ešte jeho bojové nasadenie nekončilo, bol ešte nasadený na boj proti benderovcom na Československej hranici. Týmto sa jeho účasť v druhej svetovej vojne skončila. Počas nej bol trikrát ranený, bol v prvej línii od 17.1.1944 do 30.5.1945 v Československom armádnom zbore a v Slovenskej armáde v Sovietskom zväze od 29.7. 1943 do 1.11.1944. Počas bojov v Slovenskej armáde a Československom armádnom zbore vyniesol z bojiska ako zberač ranených a aj veliteľ spojárov 47 ranených a dopravil ich do bezpečia na poľné obväzište. Za účasť v národnoslobodzovacom boji bol ocenený vyznamenaniami: Československý válečný kríž 1939, Medaila za chrabrosť, Medaila vojska v zahraničí 1939 -1945, Dukelská medaila, sovietska medaila Za víťazstvo nad fašizmom, Československá pamätná medaila, tieto vyznamenania mu udelili počas vojny. Toto sú vojnové osudy neznámeho hrdinu, môjho otca Jozefa Turňa.

Jozef Turňa so spolubojovníkmi

Vážený spoluobčan, tento príbeh je o nesmiernej odvahe, pokore a ponížení človeka a nemalou mierou sa na tom podieľala aj naša obec. Príbeh začína

Jozef Turňa

Syn Peter Turňa, člen SPB vo Valaskej

Jánska vatra na Lipovej

V piatok 25.6.2021 obec a MO MS Valaská zorganizovali pre svojich občanov a širokú verejnosť kultúrnu akciu – „Jánska vatra“. Na Námestí 1. mája vo Valaskej sa spoločným fakľovým sprievodom za spevu a tónov ľudovej hudby presunuli účastníci na Lipovú. Počas cesty boli pripravené zaujímavé ceny pre účastníkov sprievodu, napríklad tričká s logom MO MS Valaská, lízanky pre najmenších a podobne. Dobrá nálada nás sprevádzala celou cestou a nielen cestou, ale aj počas celého večera. Ivan Pokoš, Ľubo Bartoš, Miro Bartoš ml. a st. nám spríjemňovali krásny čas ľudovou hudbou. Pre všetkých bolo k dispozícii občerstvenie, ktoré zabezpečil Rado Antal. Tiež bol k dispozícii guláš, ktorý na túto akciu pripravil Ľubo Štubňa - Perla Gastro. Nechýbali šikovné matičné kulinárky Anka Fischerová, Milenka Kúdelková a Jarka Srnková, ktoré pripravili veľmi chutné sladké či slané dobroty. Anka Zlevská, Tanička Vilhanová, Alenka Badinková, Danka Králiková, Alenka Kureková a Tanička Sedláková boli v stánku s gulášom, pripravili chlebič s masťou a cibulkou. Veľmi dobrou náladou rozveseľovali všetkých okolo. Po-

čas celej akcie sa rozdeľovali tričká MO MS Valaská, lízanky a iné malé drobnosti. Renátka Kubove, ktorá bola oblečená v krásnom ľudovom kroji, pripravila veľmi zábavnú súťaž s vajíčkami pre 3 rodiny. Istotne vás zaujíma, koľko bolo Jánov na tejto akcii. Aj o tom bola súťaž, účastníci mali uhádnuť, tipnúť si... boli rôzne tipy od 2, 3, 7 až po 20, nakoniec túto súťaž vyhrali Monika Senčková a Anka Gondová z OZ Pekný deň – veľmi ich potešila sladká odmena. Na akcii boli teda štyria Jánovia. Tento čas nám spríjemnili svojím spevom aj žienky z JDS vo Valaskej. Večer o 21:00 starosta obce Mgr. Peter Jenča a predseda MO MS Valaská spoločne zapálili jánsku vatru na Lipovej, počas toho Alenka Kureková predniesla báseň o jánskom čase. Spomienky vo forme fotiek pre nás počas akcie zhotovovali Ivo Mihaliska a Tomáš Náther. Akcia pokračovala ďalej až do neskorých nočných hodín. Veľmi nás teší, že počas akcie sa nikomu nič nestalo, všetci sme prežili krásny čas, a tak sme spoločne vytvorili jednu rodinu. Čo dodať na záver? Chcem veľmi pekne poďakovať za prípravu, organizáciu a spolupodieľanie sa na

tejto akcii, a to – zamestnancom Technických služieb Valaská, DHZ, JDS, OZ Valaštania, OZ Pekný deň a samozrejme vám všetkým, ktorí

ste spolu s nami prežili krásny jánsky čas.

*PaedDr. Matúš Magera
predseda MO MS Valaská*

JÁNSKA VATRA

Naša Základná organizácia Jednoty dôchodcov bola oslovená predsedom Matice slovenskej vo Valaskej, že v obci budú organizovať tradičné podujatie „Jánska vatra“. Akcia nebola zameraná len na vatru, ale organizátor sa rozhodol prítomných zaujať aj inou aktivitou. Dohodli sme sa, že aj my, seniori, prispejeme kultúrnou vsuvkou. A tak sme sa rozhodli, že využijeme náš hlasový potenciál a niečo zaspievame. Vybrali sme si pesničky „Čačina, čačina a Mám ja hrušku“, ktoré zapadli do prostredia, na ktorom sme sa práve stretli – na našej Lipovej. Nakoniec k nášmu spevu sa pridali nielen muzikanti, ale aj ostatní prítomní. A tak pochvalné slovo od organizátorov, že seniori vo Valaskej nikdy nesklamú, potešilo. Teší nás, že sme sa po dlhšej dobe stretli, porozprávali, zaspievali a potešili navzájom. Pekné letné počasie bolo bonusom.

Viera Sedláková – predsedníčka ZO JDS Valaská

Hľadá sa kronikárka, kronikár

Vážení čitatelia Valašianskeho hlásnika, vážení občania!

Obraciame sa na vás s prosbou, či neviete o vhodnom nástupcovi na post kronikára obce. Terajšia kronikárka tohto roku končí a nástupcu za ňu zatiaľ nemáme. Taká súca obec s bohatou históriou a tradíciami si zaslúži dobrého kronikára, aby si naši potomkovia mohli späť pripomenúť život v našej obci. Čím sme žili, čo sa nám podarilo, čo sa kedy udialo. V minulosti to robili väčšinou učitelia. Spomenúť môžeme napríklad pána učiteľa Antona Kúdelku, vďaka ktorému máme naozaj bohatý prehľad o tom, ako a čím žili naši občania v minulosti. V dnešnej dobe internetu to môže robiť aj človek s inou profesiou. Dôležité je, aby mal o prácu záujem, prehľad o aktivitách, aby bol čestný, objektívny. O našich minulých kronikároch by isto vedela viac povedať a napísať naša milá historička p. Mária Luptáková. Sme radi, že ju v obci máme. Ak teda viete o niekom, kto by túto dôležitú funkciu, činnosť chcel a vedel vykonávať, dajte nám do redakcie vedieť. Vopred ďakujeme. Úprimná vďaka za prácu patrí aj našej doterajšej kronikárke, pani Zuzane Medvedovej.

Redakčná rada

PARCELY

Žiadosť o vysporiadanie majetkových vzťahov, parcela E č. 2071/2 na Hronskej ulici (parcela pod garážami), a to buď odkúpením pozemkov alebo dohodou o prenájme pozemkov, nakoľko sa vaše stavby, teda garáže, nachádzajú na súkromnom pozemku. Prosím dotknuté osoby, kontaktujte ma na t. č.: 0905 364 479.

Zo života materskej školy

Leto je čas dovolení, čas prázdnin a pre deti čas leňošenia. Je to ročné obdobie, na ktoré sa najviac tešia. Toto leto bolo mimoriadne štedré na slnečné dni, takže sme si ich užili. Niektorí pri vode, niektorí v prírode, ale hlavne so svojimi súrodencami, rodičmi, starými rodičmi.

Po prázdninách materská škola opäť ožila. Detská vrava sa ozývala zo všetkých strán. Deti sa nedočkavo prekrikovali, pretože chceli povedať, kde boli a čo zažili. Zistili sme, že rodičia trávili s deťmi tohto roku dovolenky na Slovensku a neboli to len kúpaliská, ale aj spoznávanie krásnych slovenských miest a obcí, kultúrnych pamiatok, jaskýň, ale hlavne čaro našej krásnej prírody.

Jednou z atrakcií, ktorej sa rodičia s deťmi zúčastnili, je vyhliadková veža Horné Lazy, ktorá je druhou najvyššou vežou na Slovensku, meria 39,6 m a má 192 schodov. Deti o nej rozprávali s úžasom a nezabudli sa pochváliť, že mama a starký sa báli na vežu vystúpiť. Deťom však odvaha nechýba a vyhliadkovú vežu aj napriek jej výške zdolali. Niektorí

vystúpili na vežu a niektorí veru aj na stupienok víťazov. Nelka Poliaková sa zúčastnila v rámci Breznianskeho kultúrneho leta podujatia Det-ské behy a umiestnila sa vo svojej kategórii na treťom mieste. Gratulujeme jej k to-muto skvelému športovému výkonu. Veľa detí sa pochválilo jazdou na vláčiku Čiernohronskej železnice, či historickým vlakom až na Dedinky. Milovníci tradičnej ľudovej kultúry si zaspievali na 55. ročníku Horehronských dní spevu a tanca v Helpe v krásnom prírodnom prostredí. Najčastejšie bolo spomínané kúpalisko v Podbrezovej, ale aj Tatrallandia, Kováčová, Teplý vrch a vodná nádrž Krpáčovo, ale aj ZOO v Bojniciach a Bratislave.

Všetky som určite nespomenula, ale tie najdôležitejšie áno. Deti počas leta zažili nezabudnuteľné zážitky a dokázali sa s nimi aj pochváliť, takže som ich mohla čitateľom VH sprostredkovať. V materskej škole sme prežili pohodové dva júlové a augustové týždne, ktoré sa niesli v znamení bežných detských hier, spevu a tancov. Nezahľali sme a našu školskú záhradu sme vynovili o nové hracie prvky, ktoré deti zvedavo skúmali a učili sa s nimi hrať, premýšľať. Sú to nové lavičky, kresliaca tabuľa, edukatívne panely a hracie panely, piškvorok, zvonkohra a iné. Deti z nich majú veľkú radosť.

V rámci šetrenia finančnými prostriedkami nám pri realizácii sponzorský pomohol pán Chrastina, ktorý zabezpečil bezplatné vybagrovanie jám pod preliezky. Patrí mu naše poďakovanie.

Pani školníčka a pani upratovačka sa postarali o to, aby boli triedy vyriadené, vydezinfikované a pripravené pre všetky deti našej materskej školy, na ktoré sa

veľmi tešíme. Pani učiteľky triedy a priestory materskej školy krásne vyzdobili, aby nové deti nemali stres z odlúčenia od svojich rodičov a nového prostredia. Detský plač je v prvých septembrových dňoch pre nás samozrejmosťou, ale rodičia to vnímajú inak. Bude závisieť od nich, ako toto obdobie zvládnu spolu so svojimi deťmi. Našou snahou je, aby prostredie materskej školy bolo pre deti a rodičov príťažlivé, aby sa tu cítili ako doma. Prajeme si, aby v našej materskej škole bolo veľa veselých a šťastných detí, pretože „iba tam, kde sa stretávajú deti, existuje reálna šanca na zábavu“ (MignonMcLaughlin).

Mgr. Iveta Babčanová

Letná škola piatakov, organizovaná v dňoch 9.8.2021 – 13.8.2021

Po znovuo tvorení škôl a dlhom období dištančného vzdelávania sme aj na našej základnej škole prijali výzvu a zapojili sme sa do projektu Letná škola 2021. Škola bola organizovaná na báze dobrovoľnosti. V čase letných prázdnin, od 9.8.2021 do 13.8.2021 sme privítali skupinu detí - piatakov, s ktorými sme strávili týždeň plný úžasných aktivít, zameraných na podporu tvorivosti, hodnotovej výchovy, čitateľskej, matematickej, informačnej a prírodovednej gramotnosti, nechýbali ani pohybové aktivity. Letná škola nekopírovala klasickú výučbu, ale prispela k stimulácii výchovno-vzdelávacieho procesu.

Naša letná škola bola špecifická tým, že skupinu žiakov tvorili takmer iba chlapci. Pochvalu si zaslužili Šaška z 5.A, ktorá to s nami doveryne zvládla.

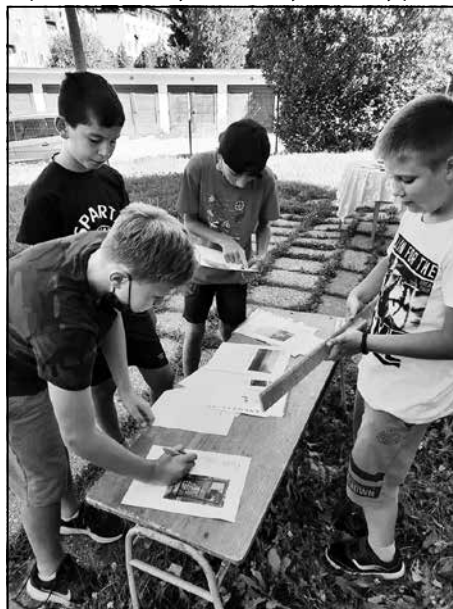
Vzdelávanie prebiehalo formou zážitkového, hravého a tvorivého učenia sa. Miestom realizácie vzdelávacích aktivít bol nielen interiér školy a triedy, ale najmä vonkajšie priestory a blízke okolie.

Dni v škole sme začínali **ranným kruhom**, v ktorom sme sa delili o svoje zážitky, skúsenosti a pocity, rozvíjali sme komunikačné zručnosti a precvičovali schopnosť aktívneho počúvania. Pokračovali sme **zahrievacími aktivitami**. Veľká časť z nich prebiehala v anglickom jazyku, aj aplikáciou metodológie CLIL. Naučili sme sa hry ako „I went to the shop“, „Thumbs up, heads down“, „Teambuilding“ a pod.

Počas jedného týždňa sme stihli **vychádzkovú matematiku** v areáli školy, pri ktorej sa deti ne-nútené ponorili do počítania obsahu a obvodu štvorca a obdĺžnika. Každý účastník si vyrobil vlastný **denník**, do ktorého si zaznamenával uda-

losti a zážitky z jednotlivých dní. Venovali sme sa i tvorivým aktivitám. Na kus látky sme namaľovali vlajku letnej školy. Pod taktovkou Evky Huňovej sme **pracovali s hlinou**. Vyrobili sme si z nej rôzne drobnosti, ktoré nám budú pripomínať našu letnú školu. Evka nám ich vypálila a doniesla v posledný deň letnej školy. Naučili sme sa s pomocou atlasu určovať liečivé rastliny a výsledkom našej práce je **Cypriánov herbár liečivých rastlín** Lipovej. Veríme, že nazbierať si bylinky a uvariť kvalitný čaj nebude pre nikoho z nás v budúcnosti problémom.

Navštívili sme **Dom remesiel v Slovenskej Ľupči**, kde sme si vyrobili krásny maľovaný pohár

alebo fľašu, dozvedeli sme sa taktiež veľa o histórii a druhoch remesiel v tejto lokalite. Neobišli sme ani Ľupčiansky **hrad**, prezreli sme si jeho interiér a exteriér a dozvedeli sme sa o ňom veľa zaujímavostí. Prehliadka hradu bola sprevádzaná zaujímavým výkladom. Snáď najlepšou bodkou za týmto výletom bolo zastavenie sa na námestí v Ľupči, kde sme si po teplom dni pochutnali na vynikajúcej **zmrzline**.

Ďalším výletom za poznaním bola návšteva **Slovenského múzea máp v Kynceľovej** a **Tihányiovského kaštiela v Radvani** v Banskej Bystrici. V **Slovenskom múzeu máp** nám odhalili bohatú minulosť, výnimočnú súčasnosť kartografie na Slovensku, rovnako aj tradičné i moderné postupy a technológie, ktorými sa mapy vytvárajú. Deti si vyskúšali prácu kartografa, obdivovali vrstevnice a farebnú škálu zobrazenia krajiny na jedinečnom pieskovom interaktívnom modeli, kreslili vlastnú mapu.

V **Tihányiovskom kaštieli** sme si prezreli interaktívnu výstavu s názvom **Noc v prírode** a prostredníctvom atmosféry pripomínajúcej noc a jej tajomné zvuky sme spoznali aktivitu živočíchov a rastlín v čase, kým my väčšinou spokojne spíme. Využili sme i ponúknuté tvorivé dielne a každé dieťa si vyrobilo divadielko s motívom nočnej oblohy a lietajúceho netopiera. Okrem toho sme mali možnosť popestovať si v dlaniach obrie slimáka achatina, pochádzajúceho z tropickej Afriky.

A aby sme nechodili len ďalej od nášho bydliska, podnikli sme výskumnú expedíciu aj za poznaním histórie hutníctva v blízkom okolí – do **Hutníckeho skanzenu vo Valaskej - Piesku**, kde

(Dokonč. na str. 13)

Letná škola...

nás pán Milan Štéc previedol v čase a priestore dejinami baníctva a hutníctva železa v okolitých obciach, mestech bývalého železiarskeho komplexu.

Nechýbalo ani občerstvenie v **kaviarni Café Maestro** v podobe vynikajúcej pizze, kofoly a sladká maškrtka na rozlúčku, ktorú si deti vyrobili „vlastnoručne“ na základe receptu v anglickom jazyku za asistencie pani učiteľky Sašky Honkovej.

Ani sme sa nenazdali a naša letná škola sa skončila.

Podakovať by som chcela mojim kolegyniam, **Katke Paprčkovej** a **Saške Honkovej** za pomoc pri organizovaní letnej školy, za ich profesionálny prístup a odhodlanie „ísť do toho“. Nemalým plusom boli aj vhodné poveternostné podmienky, ktoré nám umožnili zrealizovať všetky plánované aktivity. Taktiež deťom – účastníkom letnej školy za ich spontánnosť, detský pohľad na svet,

výborné správanie a za samotnú účasť v letnej škole. Bez nich by nebolo možné ju zrealizovať. Potešujúci pre nás je i fakt, že nikto do letnej školy nezaspal.

A čo dodať na záver? **Boli ste skvelí, naši letno-školáci!** Všetci sme odchádzali plní zážitkov, radosti, utužených priateľstiev a možno so štipkou smútku - veď letná škola bola iba týždeň.

Aká bola naša letná škola?

Zo spätnej väzby žiakov sa dozvedáme, že sa v letnej škole cítili veľmi dobre, rovnako tak hodnotia i učiteľov letnej školy a aktivity v nej. Najviac sa im páčilo v múzeu máp, v Tihányiovskom kaštieli, na hrade, zaujala ich aj výroba keramiky z hliny, pozitívne hodnotili i zmrzlinu, pizzu a cestu MHD či vlakom. Každý jeden účastník by sa do letnej školy prihlásil ešte raz.

Teší nás, že na letnú školu máme pozitívnu spätnú väzbu.

PaedDr. Denisa Maťovčíková,
koordinátorka letnej školy

Podakovania k letnej škole piatakov

Na konci školského roka dostali žiaci V.B krásne listy od triednej pani učiteľky Denisky Maťovčíkovej, ktorými ich pozývala do letnej školy. Pozvaní sa nedalo odolať. Z letnej školy chodili deti domov nadšené a tešili sa na ďalší deň. Čo zažili a naučili sa v letnej škole, bolo obohacujúce nielen pre ne, ale aj pre nás, rodičov. Z ich rozprávania sme sa dozvedeli mnoho zaujímavostí. Ďakujeme!

Mgr. Janka Šuníková

Letná škola bola výborná, počasie prialo, takže sa všetky výlety vydarili. Najviac sa mi páčil výlet na Lipovú, kde sme hrali futbal, čo je pre mňa top šport.

Marek Sepeši

Ďakujem vám, milé pani učiteľky, že ste sa podelili so svojim časom s našimi deťmi a strávili ste s nimi super týždeň. Marek sa každé ráno tešil na nové dobrodružstvá, aj vstávať sa mu chcelo.

Andrea Sepešiová

Malý princ a jeho posolstvo na hodine literatúry

Asi neexistuje človek, ktorý by nepoznal knihu slávneho spisovateľa **Antoine de Saint Exupéryho Malý princ**. Keď písal toto veľdielo, zrejme ešte ani len netušil, aké posolstvo za sebou zanechá. Je úplne jedno, či patríte k starej škole, ste deti milénia, generácie Y alebo Z. To,

čo ponúka Malý princ, je silné a zasiahne nejedného z vás. Filozofická rozprávka pre dospelých, ktorej text je výnimočným a nadčasovým posolstvom po viacerých stránkach, je o detstve a dospelosti, láske, priateľstve a ľudských vlastnostiach. Táto nemsrteľná lekcia humanizmu určená všetkým generáciám ožila medzi žiakmi dvoch ôsmych tried v **ZŠ J. Simana**, ktorí sa s chuťou pustili do čítania a analyzovania jednotlivých kapitol a na povrchu jednoduchého príbehu objavovali dôležité odkazy pre nás všetkých. Pri vypracovaní projektov si všimli, ako myslia a pozerajú na svet a veci v ňom deti, ktoré sú

„Musím vydržať prítomnosť niekoľkých húseníc, ak sa chcem zoznámiť s motýľmi.“

„Len deti vedia, čo hľadajú.“

„Moja ruža je dôležitejšia ako vy všetky. Pretože práve ju som polieval. Pretože práve ju som ukrýval na noc pod sklený zvon. Pretože ju som chránil zástenou. Pretože pre ňu som pozabíjal húsenice. Pretože ju som počúval, ako sa žaluje alebo sa vystavuje, alebo dokonca ako niekedy mlčí. Pretože je to moja ruža.“

„Keď na nás tajomstvo silne zapôsobí, neopovážime sa neposlúchnuť.“

„Človek nikdy nie je spokojný tam, kde je.“

„Od každého treba žiadať len to, čo môže dať.“

„Hviezdy sú krásne vďaka kvetine, ktorú nevidno. Púšť je krásna, lebo niekde ukrýva studňu.“

„Človek sa vystavuje nebezpečenstvu, že bude trochu plakať, keď sa nechá skrotiť.“

„Človek je osamelý aj medzi ľuďmi.“

„Skrotiť znamená vytvoriť si putá.“

„Dospelí sami nikdy nič nechápu a deti to unavuje, keď im treba ustavične čosi vysvetľovať.“

„Ty si pre mňa zatiaľ len malý chlapec podobný státisícim iným malým chlapcom. A nepotrebujem ťa. A ani ty ma nepotrebuješ. Ja som pre teba iba líška podobná státisícim iným líškom. No ak si ma skrotíš, budeme jeden druhého potrebovať. Budeš pre mňa jediný na svete. Ja budem pre teba jediný na svete...“

Život prirodzene plynie. Z detí sa stávajú dospelí. Niekedy tak začnú aj rozmyšľať, inokedy si uchovávajú kúsok dieťaťa v sebe. Nech už rozmyšľame akokoľvek, od „malého princa“ a jeho priateľov si môžeme zobráť mnoho ponaučení.

PaedDr. Denisa Maťovčíková

najčistejšie a najúprimnejšie stvorenia.

V prečítaných riadkoch odhalili svet dospelých, ktorý často pripomína akúsi obrovskú fabriku, kde sa ľudia až otrocky, niekedy na hranici svojich fyzických a psychických síl, snažia naplniť nezmyselné kvóty, a tak nemajú čas skutočne žiť. Stretávame príliš mnoho márnivcov, biznismenov či samozvaných kráľov. Tí svojho „malého princa“ nevedomky zastrčili do najvzdialenejšieho kúta svojej duše a zahádzali ho falošnými hodnotami. No a tí, ktorí sa vďaka svojmu princovi nestali úplne dospelými, majú veľkú úlohu - urobiť tento svet krajším a veselším miestom.

Kniha by mala prebudiť „malého princa“, ktorý sa ukrýva v každom z nás. Ukáže nám, že na veci je potrebné sa dívať očami dieťaťa, jednoducho, aby sme našli odpovede na otázky, ktoré hľadáme niekedy po celý život. Hoc sú na dosah, nevidíme ich, pretože sa dívame očami. Pritom stačí tak málo. **Prinášame vám pár posolstiev, ktoré v jednotlivých kapitolách objavili žiaci spomínaných tried a ktoré táto úžasná kniha v sebe skrýva:**

„Reč je prameňom nedorozumení.“

„Čas, ktorý si venoval svojej ruži, robí tvoju ružu takou dôležitou.“

„Mal som ju posudzovať podľa skutkov a nie podľa slov.“

„Dobre vidíme iba srdcom. To hlavné je očiam neviditeľné.“

Výtvarnícke leto

Júnovou vernisážou sme v priestoroch Domu kultúry vo Valaskej otvorili výstavu štyroch rozsiahlych výtvarných projektov. Ich spoločný názov bol „Štyri dôvody, prečo mať pekné leto“. Počas letných mesiacov tak návštevníci mohli pookriať a keďže doslova každý mohol nájsť niečo pre svoju dušu, naozaj to boli dôvody, prečo mať pekné leto. My, výtvarníci, sme ale neostali nečinní. To naše leto bolo samozrejme tiež rovnako plné zážitkov, podnetov a tvorby, pretože máme nielen za sebou mnohé splnené ciele uplynulého roka, ale aj pred sebou mnoho plánov na ten ďalší školský rok. Rovnako ako minulé leto aj teraz sme sa stretli na niekoľkých letných workshopech a v tvorbe malých plastík sme si znovu vyskúšali nové a zaujímavé experimenty v práci s cínom.

V kráľovstve Matúša Čáka

Samozrejme, že leto pre nás predstavuje predovšetkým priestor na objavovanie krás sveta. Toto leto sme sa o niečo viac venovali Slovensku a v podstate sme ho celé strávili na Váhu. Naša výprava na Liptovský hrad nad Liptovskou Marou s úžasným výhľadom na okolitú krajinu, Skanzen v Pribyline, či Likavský hrad pri Ružomberku nám ukázali, prečo bol z tejto nádhornej krajiny a ľudovej architektúry tak veľmi uchvátený slávny maliar Ludovít Fulla. Rozsiahly hrad Lietava, tajuplný Varín, Hričov, ktorý akoby sa dotýkal oblakov či hrad Považská Bystrica a mnohé ďalšie hrady na Váhu nám toto leto ukázali, ako veľa sa dá pre zachovanie pokladov našej minulosti urobiť, keď sa nájde pár zanezaných ľudí ochotných obetovať svoj čas vzácnej veci. Kedysi som chodil na hrady a sledoval

som, ako sa z roka na rok doslova strácajú pred očami. Dnes navštevujeme tieto miesta s očakávaním a dobrým pocitom, čo všetko sa tam vďaka rukám obetavých ľudí vynorilo zo zabudnutej minulosti. Pri našich potulkách svetom hradov snáď ešte môžeme spomenúť, že v deň nášho výstupu na hrad Lietava, 28. júla, sme oslávili náš tristý výtvarnícky výlet. Začali sme 2.7.2008 cestou na hrad Muráň a od tých čias nám v našej kronike pribudlo 300 akcií, na ktorých sme strávili 441 dní v štrnástich krajinách Európy. Neboli to len hrady, samozrejme. Našími cieľmi toto leto ale aj po všetky predošlé roky boli rovnako múzeá, galérie, prírodné krásy, či napríklad mnoho skanzenov ľudovej architektúry v Čechách, na Slovensku, v Poľsku a Maďarsku.

A plány? ...samozrejme, že sme ešte stále nevideli všetko, čo sme chceli, a tak je viac než isté, že najbližšie pekné dni opäť využijeme na spoznávanie sveta.

Pripravujeme

Samozrejme, že sme v prvom rade výtvarníci, a tak v našich plánoch je nielen putovanie za krásami, ale aj tvorba a samozrejme jej prezentácia. Na jesenné mesiace pripravujeme znovu veľkú výstavu spoločenstva EXZU - otvorenej skupiny absolventov, bývalých žiakov a priateľov výtvarného odboru. Tentoraz budú našimi hosťami aj starší študenti katedry malby na Akadémii umení v Banskej Bystrici. Návštevníci výstavy tak môžu vidieť nielen prierez aktuálnou tvorbou našich bývalých žiakov, ale aj veľmi zaujímavý svet profesionálnych tvorcov z celého Slovenska.

Mgr. Rastislav Turňa

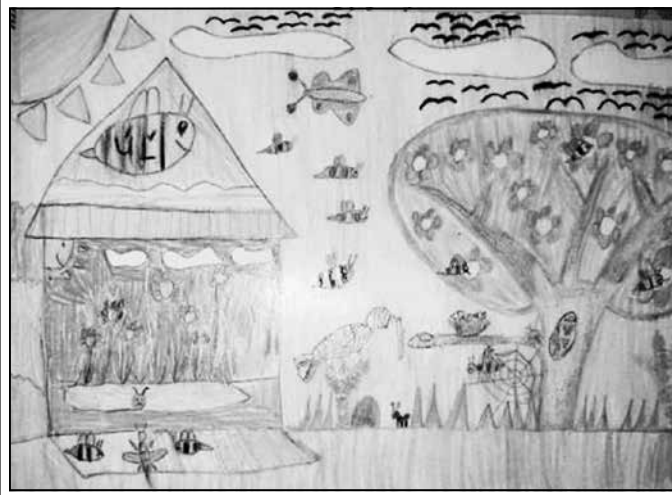

MÁME MALÚ VÍTAZKU

V lete majú prácu nielen včielky, ale aj malí umelci. Dielo našej Barborky Kupcovej sa vo veľkej konkurencii nestratilo a umiestnila sa na krásnom 1. mieste v súťaži „VČELY OČAMI DETÍ“- I. stupeň ZŠ. Tradičná Včelárska nedeľa sa uskutočnila 25.7.2021 v Múzeu liptovskej dediny v Pribyline. Malej víťazke zo srdca blahoželáme. Obrázok doplnila o krásny zveršovaný príbeh Barborkina mamina.

*Včielka to je krásne zviera,
peľ a nektár s láskou zbiera.
Včelári sa starajú,
úle včielkam stavajú.
Keď slniečko štekľí tvár,
všetci vieme, prišla jar!
Včielka dlho čakala,
aby si polietala.
Príroda je rozkvitnutá,
včielka z toho úžasnutá,
lieta z kvetu na kvet
a opelí celý svet.
Sova v strome pozoruje,
ako všetko poletuje.
A sovičkám ukazuje,
ako všetko tu funguje.
Že hniezdo je na strome,
vtáčatka volajú po mame.
Tá im nesie fajnotu,
červíkovú maškrtu.
Pavučinu pavúk spriadol,
popri práci aj vyhladol.
Včielka - chůďa lapila sa,*

*pavúk už len usmieva sa,
hneď si ku nej sadne,
na obed ju zhltnie.
Osa tiež by medík rada,
do úľa sa prikráda.
Včielky ju však zbadali,
a rýchlo ju vyhnali.
Včielky strážia domov svoj,
nepriateľom kričia: „STOJ!“
Sú to veľké robotnice,
denne lieta ich tisíce.
Robia pre nás vzácny med,
ktorý nikde inde niet.
Propolis aj peľ nám dajú
a nič zato nepýtajú.
Len aby sme v úcte žili,
zle im nikdy nerobili.
Aby sme ich radi mali
a ich prácu si vážili.
Včely to sú poklad veľký,
preto si ich ceňme všetky.
Ochraňujme, hýčkajme,
ublížiť im nedajme!*

SPEVÁCKY ZBOR LIPKA VO VALASKEJ VÁS POZÝVA

Náš zbor LIPKA by veľmi rád prijal do svojich radov nových spevákov a speváčky do všetkých hlasových skupín. Zbor pôsobí od roku 2002. Hudba a spev oddávna vyjadrujú emócie ľudí, povznášajú dušu. Každý z nás predsa túži po súzvuku a krásnych pocitoch. Svojím zborovým spevom vytvárame a interpretujeme emócie, ktorými sa snažíme potešiť dušu každého poslucháča. Sme kolektív pozitívnych ľudí, ktorí veľmi radi spievajú a chcú túto radosť ďalej rozdávať. Príď medzi nás a získaj priateľov, s ktorými nebudeš tráviť chvíle len spievaním, ale aj inými spoločnými akciami. Preto príď medzi nás a podieľaj sa s nami na umení aj ty!

Všetkých, ktorí by chceli prispieť ku krásne spevom v našom zbore, pozývame prihlásiť sa v Obecnej knižnici A. A. Baníka vo Valaskej alebo na telefónnom čísle: 0918 59 76 80.

Výbor MO MS

SPLAV HRONA NA NETRADIČNÝCH PLAVIDLÁCH

Je 4. júla, slnečná sobota.

Práve sa začal desiaty ročník Splavu Hrona na netradičných plavidlách.

Na štart v Brezne pod mostom autobusovej zastávky sa do studenej vody „posadilo“ sedem posádok a jeden záchranný tím – PAT a MAT s učňom. Predseda poroty a dlhoročný účastník tejto akcie Jozef Vrbovský odštartoval odhodlaných súťažiacich. Na trasu z Brezna do Valaskej pod most vlakovej zastávky. Voda bola nielen mokrá, no aj pomerne studená. Ale dobrá nálada, diváci v Brezne, na moste pri čističke a aj v cieľi vo Valaskej boli tým najlepším dopingom. Veď okrem ohromnej fantázie súťažiacich, ktorá sa každým rokom zlepšuje, je odhodlanie ohromiť divákov, a preto sa toto podujatie organizuje už 10 rokov.

Pri takejto súťaži sa nedá nikdy stanoviť, kto je prvý či už v cieľi, či v kreativite, pretože tu vždy zvíťazia všetci. Každá posádka dala do príprav veľa usilovnej práce, fantázie a prvotného nápadu.

Preto patrí veľký obdiv všetkým!

Krásnym pirátkam, ktoré mali dokonca sťažň na skladanie, aby im ho nezlomil most.

Rozprávčkovej včielke Maji, Vilkovi, pavúčici Tekle a koníčkovi Flipovi s ich žltým úľom na palube.

Záhľadným modrým avatarkám, americkej glam rockovej skupina KISS, ktorej členovia sú ľahko identifikovateľní svojimi pomalovanými tvármi a kostýmami.

Sigovi – bike servis.

Žabe v stvárnení Peťa Nagya.

Patovi a Matovi s ich mladučkým učňom.

Pri HPÚ v materskej časti obce boli ocenení všetci plavci. Po oceňovaní hrala naša valaštianska hudobná kapela M2D.

Verím, že ďalšie ročníky budú tiež také skvelé. Prajem organizátorku SILVIU VILHANOVEJ a spol. veľa trpezlivosti, nápadov, vytrvalosti do ďalších ročníkov (aspoň 20 ďalších).

B. Daxnerová

POĎAKOVANIE

Som rád, že som sa mohol zúčastniť splavu Hrona. Ďakujem za krásnu atmosféru a ľuďom, ktorí mi ho pomohli splaviť. Pozdravujem všetkých.

Peťo Nagy

Charakteristika – skromnosť a pracovitosť

Prostredie našej dediny sa vyznačuje neskutočne krásnou polohou a jedinečnou prírodou.

Z ktorého kopca nad dedinou sa pozriete, uložená je v údolí pri rieke Hron. Hrdá dedina s hrdou históriou. Odkedy je dedina dedinou, chovali sa tu ovce a prevládalo ovčiarstvo. V dedine boli niekedy aj dva salaše. Ovečky sa pásli na lúkach v okolí obce. No nielen tu, ale Valaštania pásli ovce aj na Trangoške. Salaš tam bol dlhé roky. Toľko krátko z histórie. Vedela by som o tom rozprávať. Veď tam sme ako deti chodili s našimi rodičmi a spomienky sú nádherné.

Tradíciu ovčiarstva v našej rodine zachovávali mimo rodičov

aj moji bratia Tóno a Mišo, ktorí boli bačovia. Najmladší brat Peter v tradícii ovčiarstva pokračuje a má farmu. Ich výrobky hovoria sami za seba. Pokračovateľom je aj jeho syn Marek a synovec Radko Sepeši. Práve títo mladí ľudia sú prototypmi novej generácie slovenských chovateľov oviec. Marek je inžinier - zootechnik a manažuje celý chov oviec v PD v Slovenskej Ľupči. Radko, hoci pracuje v ŽP, má k ovečkám veľmi blízko, lebo ich chová tiež. Ovečku netreba len napásť, ale ju treba aj podojiť a aj dvakrát do roka ostrihať. Strihanie oviec patrí k veľmi ťažkým prácam a práve títo dvaja sa zúčastnili 17. ročníka Medzinárodných

majstrovstiev SR v strihaní oviec v dedine Liptovská Lúžna, no nie prvýkrát. Tento rok do finále postúpila štvorica strihačov, medzi nimi Marek Marko a Radovan Sepeši. Favoritom bol Marek, ktorého naučil strihať ovce otec. Najlepší štyria strihači nastúpili do arény. Ich úlohou je čo v najkratšom čase ostrihať 10 oviec, vyzliecť zviera z vlny donaha, ale čisto, bez šrámov na koži, ktoré môžu po sebe zanechať ostré nožičky „holiacich strojčekov“. Po necelej štvrthodine bol víťaz jasný. Marek ostrihal 10 oviec za 13 minút a 14 sekúnd. Len o pol minúty bol pomalší Radko. Na pomyselnú pažbu ich strojčekov by sme našli niekoľko tisíc ostri-

haných ovečiek. Takýchto profesionálov nemáme na Slovensku veľa.

Tak ako som napísala, skromnosť a pracovitosť je ich charakteristická vlastnosť. Málo hovoria o svojich úspechoch, ale práca ich sama chváli.

Reprezentovali nielen našu rodinu, ale aj našu krásnu a nimi obdivovanú Valaskú. Patrioti sú to každým činom a krokom. Ďakujeme za reprezentáciu a prajeme ešte veľa síl, úspechov v každej oblasti ich života. A pamätajme, že ovečka prináša veľa úžitku každému. Ovčiarstvo si vážme a udržiame naďalej.

Blažena Pastřová

Podakovanie p. farárovi

Povedal som ti svoje áno. Až dnes viem, ako je to málo. Že iba áno nestačí. Dnes pochopil som, že si náročný. A ja len slabý žiačik v tvojej škole. Obstoím? Alebo skončím ako suchá jablň v tvojej záhone? Ak je to tvoja vôľa, nech sa stane. No o jedno ťa prosím, Pane. Nechaj tú jablň ďalej rásť. Po zime možno zarodí. Tá jablň verí na zázraky. Možno ju skosí mráz, možno vyzobú ju vtáky. Daj jej čas. A ona možno na jar zakvitne. Nechaj ju v svojej záhrade. Jablko bude znamenie. Do voľ, nech v твоjich rukách dozreje. (brat Šavol)

10. výročie kňazskej vysviacky bolo vhodnou príležitosťou na stretnutie s naším bývalým kaplánom Martinom Trojanom. Preto sme sa dňa 1.7.2021 so skupinkou farníkov z Divína zúčastnili sv. omše vo Valaskej, ktorú sme tiež doprevádzali hudobne. Na tejto sv. omši sme nielen ďakovali za dar kňazstva, ale zároveň sme vyprosovali pevné zdravie, hojnosť Božích milostí. Touto cestou by sme sa chceli poďakovať p. Magerovi za ochotu a ústretovosť so všetkým pomôcť, za nové priateľstvá. Od-

chádzali sme z vašej krásnej obce s radosťou v srdci. Nech sv. Martin, patrón vášho kostola, oroduje za vás.

Boh videl jeho deň, keď kľáčal v modlitbách a pohladil ho svojou svätosťou. Ten chlapec po-

cítil, že Pán ho miluje a slzy tiekli s veľkou radosťou. Otvoril svoje oči, celý svet uvidel, otvoril svoje ústa, zaspieval chválospev: Ó, môj Pane, ty si dobrý, ty si môj Kráľ jediný.

Ty si lekár, ty si vládca, ty si Ježiš, Boží Syn!

Mária Fízelová

Prázdninová veselica

vo Valaskej doteraz nebola. Vznikla ako spontánny nápad po splave netradičných plavidiel a tak každý, kto mal chuť zabaviť a vytancovať sa, mohol využiť príležitosť. Miestny spolok Červeného kríža v spolupráci so starostom obce pripravil v sobotu 7.8. 2021 pre občanov pravú dedinskú zábavu pod holým nebom. A bola to teda skvelá zábava! Už teraz sa teším na ďalší ročník. Hudba, tanec, spev, bohatá tombola, občerstvenie, krásne až slávnostne upravený priestor pri HPU v starej Valaskej vytvorili celok s vynikajúcou atmosférou, ktorú sme si po veľmi dlhej dobe mohli konečne užiť. Dievčatám z Červeného kríža pod vedením Silvie Vilhanovej a starostovi obce Petrovi Jenčovi patrí za to všetko veľké poďakovanie.

DJ Peťo Vincúr ušil výber piesní do tanca prítomným tak na mieru, že tancujúci nechceli ani prestávku na občerstvenie. Vystúpenie Tanečného orchestra Valaská so speváčkami Jarkou Bánikovou a Matkom Vetrákom pod taktovkou Janka Jenču bolo krásnym bodom programu, hrali skladby do tanca i na počúvanie. Bola to skvelá pozvánka na Festival dychových hudieb, ktorý sa uskutoční tento rok netradične 18. 9. V časoch pred pandémiou to býval čas pečenia najlepšej harule vo Valaskej, a preto bude tento rok festival voňať harulou. Držme si palce, aby sa uskutočnil a aby sme sa mohli opäť spolu zabaviť.

Monika Senčerková

Prázdninovú veselicu sponzorsky podporili: Potraviny Plus – Emília Poliaková, AlateX, Drogeria Šramko, Potraviny Fresh, Pedikúra Alena Ďurečková, Caffé Maestro, Kvety Verona, Noro Kučera, Pltník, Erik Bachratý, Pizzeria Štiavnička, Kadeníctvo Jana Babiaková, Mäsiarstvo Valovčan, Lekáreň Helenium, Eva Huňová a Peter Jenča.

KONEČNE SME SI ZAHRALI

Tanečný orchester Valaská začal po dlhom čase od mája znovu navštevovať vo svojej skúšobni. Nehrali sme dlho, čo bolo poznať aj na nátlaku väčšiny z nás. Ale odlúčenie od hudby a hudobných nástrojov bolo také dlhé, že sme boli šťastní, že sa znovu vidíme a že môžeme znovu hrať. Pred nami sa nečítalo žiadne vystúpenie, väčšina súborov sa musela znovu dostať do formy, tak ako aj my. Preto sme aj trochu váhali, keď prišlo pozvanie na účinkovanie na 30. ročníku festivalu Trstenská krídlovka. Pozvanie sme dostali len 10 dní pred konaním festivalu, ale rozhodnutie bolo jednoznačné, ideme! A tak sme sa 11. júla znovu už po tretíkrát predstavili publiku v Trstenej s našim programom. Všade búrky, ale v Trstenej slnečno. Schuti sme si zahráli a vzorne reprezentovali našu obec. Keď sme sa tak rozohrali, začali sme uvažovať o nejakom vystúpení u nás doma vo Valaskej, len tak, pre radosť Valašťanov. Príležitosť sa sama naskytla

a radi sme sa zapojili do programu Prázdninovej veselice, zahráli sme na počúvanie ale i do tanca. Ďakujeme Miestnemu spolku Červeného kríža a pánovi starostovi za pozvanie, ako aj muzikantom a spevákom, že si v čase dovolení našli čas. Veríme, že sa znovu uvidíme 18. septembra na Festivale dychovej hudby Valaská 2021.

R. Hlaváčik

Základná organizácia JDS Valaská za históriou

V pláne práce na rok 2021 sme si určili v mesiaci júl akciu za históriou, a tak sme sa dňa 22.07.2021 vybrali na hrad Strečno. Cestu sme naplánovali vlakom nielen preto, že máme cestovné zadarmo, ale aj preto, že cesta vlakom umožňuje pozorovať z okna krásnu slovenskú prírodu. Cesta z Banskej Bystrice do Vrútok bola nazývaná Traťou Slovenského národného povstania, s 22 tunelmi s celkovou dĺžkou 12 kilometrov ide o technicky veľmi náročnú trať, čo je naozaj zážitková jazda. Z Vrútok sme sa vlakom odviezli do Strečna – Nezbedskej Lúčky a odtiaľ pešo na hrad. Scenéria dedinky, mohutnej rieky Váh a pohľad z mosta na hradné bralo a samotný hrad nás úplne uchvátil. Na hrad sme si zvolili cestu po schodoch, mali sme trochu obavy, či to zvládneme, ale dali sme to. V podhradí sme natrafili na stredovekú dedinu Paseka, postavenú podľa dobových stredovekých stavieb. Odtiaľ sme pokračovali ďalej na hrad. Prehliadku hradu sme absolvovali so sprievodcom, ktorý nás podrobne oboznámil s históriou hradu a okolitého regiónu. Romantická zrúcanina hradu Strečno

dominuje nad stuhou Váhu ako symbol feudálnej moci na strednom Považí. Dejiny hradu sa začali až v polovici 14. storočia, ale prvé osídlenie je omnoho staršie, čo dokladujú archeologické nálezy. V priestoroch hradu sú inštalované expozície zbierok archeologického fondu. Vystavené sú nálezy staršej a mladšej doby kamennej i doby bronzovej. Na obdobie bronzu nadväzuje doba železná, pokračuje slovanské obdobie a novovek. Dozvedeli sme sa zaujímavé fakty o najznámejšej historickej osobnosti, ktorá na Strečne žila, Žofii Bosniakovej, manželke Františka Vešelého. Celú prehliadku hradu musíme zdolať po schodoch. Keď sa prehliadka končila, sprievodca nám oznámil, že celú cestu od začiatku výstupu po schodoch na hrad a po hrade sme zdolali 641 schodov. To sme teda boli na seba naozaj pyšní. A prišiel čas odchodu, ale do odchodu vlaku sme mali ešte dostatočnú rezervu, a tak sme si krásne chvíle spríjemnili posedením pri dobrej kávičke a chladiacom pive. Cesta domov nám ubehla veľmi rýchlo, nakoľko sme ju strávili v družnom rozhovore a aktuálnymi zážitkami z prežitého dňa.

Viera Sedláková

Strojári v SNP

Slovenské národné povstanie právom patrí medzi najvýznamnejšie udalosti nášho národa. Pri skúmaní histórie strojárkej výroby na Piesku som zistil, že už dlho pred Povstaním bol celý rad členov osadenstva závodu na Piesku a v Hronci zapojený do ilegálnej činnosti. V júli a auguste 1944 boli do našich hôr vysadené sovietske organizátorské partizánske skupiny. Tieto nadviazali spojenie s komunistami piesockých strojárov v obciach Horná a Dolná Lehota, Jasenie, Hronec, Podbrezová a Valaská. V čase druhej svetovej vojny existovala Podbrezovská železiareň s výrobnými oddeleniami v Podbrezovej, Piesku, Chvatimechu a Hronci. Riaditeľom bol Ing. Dr. Longauer, oddeleniu na Piesku Arpád Holman. V železiarňach pracovalo na významných funkciách hodne pracovníkov nemeckej národnosti. Do Piesku bolo presunutých s výrobou lafet aj 100 pracovníkov zo Vsetína, z ktorých sa väčšina zapojila do SNP.

V prevádzkach boli vytvorené revolučné závodné výbory RZV, kto-

ré organizovali ilegálnu činnosť a odchod zamestnancov k partizánom. Ilegálnu bunku na Piesku tvorili Koloman Schmidt, Lajoš Dobrík, Ondrej Dobrík a Ladislav Čunderlík za pomoci Gejzu Droždiaka, J. Fraňa a Gábora Puknera. Organizátormi partizánskych oddielov boli Marek Žabka, Ján Parobek, Dominik Krupa a ďalší. K partizánskym oddielom odchádzali denne robotníci a úradníci z prevádzok.

V prevádzke Piesok začala výroba zbrojného materiálu na pomoc SNP. Počas Povstania bola prestávaná časť závodu Sandrik Dolné Hámre a časť Vyhní pre výrobu nášľapných mín. Plášte vyrábali v prevádzkach Podbrezová a Piesok a plnili ich vojaci na Troch Vodách. Ďalej bola zavedená výroba protitankových guľometov, mínometov, poľných lopatiek, piecok do bunkrov, kramlí na letisko Rohozná, opravovali poškodené vojenské autá. Robotníci sa okrem plnenia svojho výrobného programu zúčastňovali na výstavbe vojenského letišťa na

Rohoznej a budovaní obranných opevnení v Čiernom Potoku. Celá plocha letiska sa pokrývala drevenými podvalmi, ktoré boli pospájané v súvislú plochu klincami a kramlami vyrobenými v Podbrezovej a Piesku (3500 ks denne). Nakoľko prevaha nemeckých vojsk príchodom frontu bola značná, koncom októbra 1944 partizánske oddiely ustúpili do hôr v Nízkych Tatrách. Odtiaľ pokračovali v boji proti okupantom. Nemci vysielali proti partizánskym oddielom trestné výpravy SS. V rámci takýchto výprav spálili chatu a pílu na Trangoške, chatu

na Ďumbieri a mnoho iných odľahlých budov, ktoré by mohli slúžiť partizánom.

Koncom roku 1944 a začiatkom 1945 sa blížil hlavný front. Nemci vydali rozkaz evakuovať prevádzku Piesok. Na 282 vagónoch odmontované stroje, náradie a materiál odviezli z areálu do rôznych miest v Čechách a na Morave.

Dňa 21.3.1945 bol zlomený odpor Nemcov v okolí závodu Piesok. Hrdinom, ktorí položili 102 mladých životov na oltár spoločného blaha, patrí i touto cestou nehynúca pamiatka a vďaka.

Ing. Ivan Štubňa

INTUÍCIA /Predstavivosť, pud/

V podstate ten pocit, ktorému hovoríme INTUÍCIA, je naša duša. Dôverujte jej a počúvajte, čo vám hovorí.

INTUÍCIA je duchovná schopnosť vedieť bez slov vnímať pravdu bez vysvetľovania. Je to náš šiesty zmysel. Funguje mimo času a priestoru, pracuje s informáciami, ktoré získavame vedomie aj nevedomie. Prebieha mimo vedomia a do vedomia vstúpi už len výsledok a podnet. Intuícia vychádza z nášho podvedomia a podporuje predstavivosť k rýchlejšiemu dosiahnutiu cieľa. Intuícia nám hlavne ukazuje budúcnosť. Veľakrát vnímame veci a okolie cez intuíciu, napr. vidíme vo výklade 100 hodín, ale oslovia nás len 2, to je vnútorná intuícia pohľadu na veci, ktorá nám hovorí, to sú oni, kúp ich. Tak isto silne pôsobí intuícia v umení. Existuje veľa spôsobov, ako zahrat skladbu, vytvoriť obraz, vnoriť sa do seba. Intuícia sa spája s kreativitou, je to proces vnášania vlastných myšlienok a pocitov do nových originálnych nápadov. Intuícia – sídlo šiesteho zmyslu, nazývaná tiež „ÚSTA BOŽIE“, v ľudskom tele je umiestnená v predĺženej mieche v lebečnej spodine. Intuícia nie je v skutočnosti zmyslom, ale stavom vedomia. Intuícia je zvláštnym druhom poznania. Vychádza z podvedomia a pripomína záblesk s návodom, ako si poradiť s riešením problému. To, čo vám prvé napadne, je to, čo je správne, ak sa spohľanete na svoju intuíciu.

Intuícia pôsobí aj v medziľudských vzťahoch a dáva nám impulz, ktorý človek je nám príjemný a ktorého sa radšej strániť.

Všetko máme zakódované v našom podvedomí

a genetike. A možno každý z nás je starý geneticky stovky, možno tisíce rokov, podľa toho, ako dlho naša duša a koľkokrát inkarnovala. V našom podvedomí a genetike sú všetky naše skúsenosti a poznanie z minulých životov, ktoré sa do nás preniesli prijatím našej duše.

Intuitívne ľudské bytosti tiahnu k čistej prírode a stromom, ktoré človeka liečia, pretože vyžarujú záporné liečivá, ionty, ktoré podporujú našu duchovnú silu. Geneticky sme to zdedili od našich predkov.

SKÚSME SA POZRIEŤ AJ NA NAŠE INÉ DUCHOVNO, VNÚTORNÉ A PSYCHICKÉ PODNETY, KTORÉ SI ANI NEUVEDUJEME A MAJÚ ZÁSADNÝ VPLYV NA NÁŠ ŽIVOT.

Inštinkt je reakcia na vonkajšie podnety. Inštinkt závisí od niečoho iného, nie od nás. Intuícia nepotrebuje druhých. Inštinkt nás vždy obyčajne upozorní na nebezpečenstvo, ktoré nám môže hroziť. Vychádza z okolia, z prostredia, ktoré nás môže ohroziť. Je to dané od našich predkov, ktorí museli byť stále v strehu.

Pud je reakcia na vnútorné podnety. Človek nemôže na zemi bez pudov existovať. Pud tvorí podklad pre naše pocity a vášne. Pud je mocná žiadosť po zmyselných pôžitkoch – chtiť.

Ak dokážeme ovládať naše pudy, tak nám prosperujú. Beda takému človeku, ktorý sa stal ich otrokom.

Pud u zvierat hrá dôležitú úlohu. Pud je genetický inštinkt – žrať, rozmnožovať sa, chrániť si potomstvo atď. Ako taký je reakciou na podnety,

ktoré na zvieratá prichádzajú zvon – útek pred nebezpečenstvom, povely od majiteľa. Slnko ovplyvňuje v prírode genetický inštinkt – dať sa na spánok, odlet vtáctva... U rastlín slnko určuje, kedy začať rásť, kvitnúť... je to však iný inštinkt ako u ľudí. Z uvedeného vidíme, že zvieratá a rastliny nepoznajú pojem času a všetko riadi svojou nekonečnou silou a energiou slnko a magnetizmus našej zeme.

Je zaujímavé, že človek - jedinec a zvieratá majú pud sebazáchovy, **iba ľudstvo nie.**

Koncentrácia a vizualizácia sa zaoberá cieľmi v prítomnosti, predstavivosť a intuícia cieľmi v budúcnosti. S týmito duchovnými nástrojmi neexistuje žiadny cieľ v živote, ktorý by sa nedal dosiahnuť. Osud človeka, okrem našej karmy, je riadený podľa toho, ako je nasmerovaný rozum. Môže rásť, vyvíjať sa alebo degradovať.

Inšpirácia vychádza z vnútra, motivácia vychádza z vonku – okolia, motivujú nás ľudia, príroda, zvuky a podobne.

Predstavivosť je vedomé vytváranie myšlienok. Celé tajomstvo geniálneho mozgu spočíva vo využívaní predstavivosti. Predstavivosť je prvý krok k inšpirácii. Pri inšpirácii - myšlienka alebo riešenie prichádza odrazu, človek cíti, že objavuje niečo nové, objavné, niečo významné, plodné.

Logika vás dostane z bodu A do bodu B. Predstavivosť vás dostane všade.

/A. Einstein/

Intuícia je vnímanie takých skutočností, ktoré vedomie nepozná a ktoré prichádza z nášho podvedomia.

/K. Gustav Jung/
Ing. Lucian Oravec

Čo rozprávali pamätníci

O ŽELEZNICI

Prvý záznam ohľadom železnice som ja zaregistrovala v písomnostiach, ktoré zachoval kronikár Anton Kúdelka:

Boj o železnicu Zvolen – Kremnica, Zvolen – Banská Bystrica

Železnica bola stavaná na Kremnicu a aby tuho vrčiacim Bystričanom ústa zapchali a u nich nestratili popularnosť, nariadil snem železničné črevo do Bystrice, kde sa viac rokov voslep končilo, kým ho zasa nepretiahli do Podbrezovej a do Brezna a konečne snovali železnicu ďalej, do Tisovca.

Na základe dostupného publikovaného materiálu vieme, že rozvoj priemyselného komplexu v našom okolí (Podbrezová, Hronec, Chvatimech, Piesok) podmienil aj výstavbu železničnej trate a tým spojenie s ostatnými závodmi v bývalej rakúsko – uhorskej monarchii. Medzi Podbrezovou a Hroncom bola už v roku 1879 sprevádzkovaná úzkorozchodná železnica na dopravu materiálu a surovín medzi týmito dvoma železničiarňami.

Štátna železiareň pod vrchom Brezová bola v Uhorsku prvou železiarňou, v ktorej sa začalo s výrobou koľajníc. Poslúžili aj pri stavbe železničnej trate o dĺžke 35 km z Banskej Bystrice do Podbrezovej, ktorá bola odovzdaná do prevádzky 26. júla 1884. Železničná trať z Podbrezovej do Brezna a do Pohronskej Polhory bola odovzdaná do prevádzky 15. decembra 1895.

Úzkorozchodná trať v Podbrezovej pokračovala riekou Hron a po jej ľavom brehu viedla ku Chvatimechu. Cez skalný ostroch pred dnešnou zastávkou (stanicou) Chvatimech trať viedla takmer sto metrov dlhým tunelom, uzavierateľným z oboch strán drevnými vrátami. Pri výstavbe železnice Podbrezová – Brezno – Tisovec nebolo možné postaviť vedľa úzkorozchodnej železnice trať normálneho rozchodu. Tunel musel byť odstránený odstrelom celej skaly. Tu sa žiada uviesť informácie získané od pána učiteľa **Vladimíra Gottlieba**. Predmetom záujmu tohto učiteľa bola okrem iného najmä história. Preložil z latinčiny niektoré časti valaštianskej farskej kroniky „Historia domus“. Zaujímal sa tiež o históriu železnice v našom regióne, zvlášť ho upútal spomínaný tunel na Chvatimechu. V začiatkoch stavby železničnej trate sa používali výrazy ako: *snovalú črevá* (kladú koľajnice) a to, že z tunela ako z čreva vychádzal vlak, mohlo byť dôvodom, že toto miesto nazvali hanlivým slovom *Riř*. Niet už človeka, ktorý by mu túto teóriu potvrdil alebo vyvrátil.

Hora pod kopcom Chvatimech patrila pô-

Keď som vo vysielaní rozhlasu započula správu, že 1. januára 2021 sa začal Európsky rok železníc, hneď mi hlavou prebleskli myšlienky spojené s témou železnica.

vodne valaštianskej farnosti. Vtedajší správca farnosti Rudolf Bobok mal záujem na tom, aby za ukrojenú pôdu, či zničenú horu pri stavbe železnice, získal primeranú finančnú náhradu.

V kronike „Historia domus“ farár Rudolf Bobok k tejto udalosti zaznamenal:

Taliani (robotníci pri stavbe železnice) rozlámali skalný terén. Horu pritom veľmi spustošili, za čo boli mnou (farárom) udaní na kráľovský súd v Brezne. Vystrašení možu trpkosťou neverili v milosrdenstvo. Ale ja som toto milosrdenstvo nehlásal slovami, ale skutkom uviedol. Odvolal som žalobu, aby za pomoci Božej kaplnky na počesť sv. Antona z Paduy postavili.

Sochu tohto svätého som obstaral v Tirolsku za 80 florénov. Dňa 4. augusta roku 1895 bola slávnostná posviacka kaplnky, ktorá je postavená na konci Malého Hrona, nad starým podzemným viaduktom (tunelom). Farníci moji, počtom síce nie úplným, predsa mnohí o tretej hodine popoludní išli za hlaholu zvonov, v búrke, za spevu ku kaplnke. Pán Ján Szkalenka, farár hrončiansky, po prejave (kázni) a po litániách ku všetkým svätým, kaplnku vysvätil. Po ukončení slávnosti sa procesia Valašťanov vrátila domov.

Nástupná zastávka (po našom stanica) na Chvatimechu slúžila pre robotníkov, žiakov a ostatných cestujúcich z Hronca, Osrbliu, Valaskej, z Piesku, Štiavničky, Hornej Lehoty, aj z Čierneho Balogu. Riaditeľstvo železníc v roku 1937 žiadalo Obvodný notársky

čakárne, na svahu obmurovanom skalami, stojí podnes železničiarsky strážny domček, ku ktorému vedú strmé, kamenné schody. V ňom býval železničiar – výpravca so svojou rodinou. Jeho kolegom, s ktorým sa striedal v práci, bol môj starý otec, Michal Oravec.

Michal Oravec pracoval celý svoj produktívny život na stanici Chvatimech, či bola nedeľa alebo sviatok, denná a či nočná zmena. Nespomínam si, že by bol vymeškal čo len jeden deň v práci pre chorobu alebo iný dôvod. Nikdy nepovedal, že ide do práce, ale do služby. Občas som išla cez prázdniny so sestrou mojej mamy starému otcovi s obedom. „Úradoval“ v malej miestnosti, (hovoril jej „izbička“), odkiaľ cez okienko predával lístky cestujúcim. Bol tam pracovný stolík so stoličkou, vedľa neho na stene upevnený starosvetový telefón s klukou, ktorý oznamoval príchody vlakov. To znamenalo stiahnuť závary, pripraviť balíky do spešninového

vagóna, odzdraviť obsluhu vlaku, kontrolovať, či cestujúci vystúpili aj nastúpili v poriadku. Keď bola dlhšia prestávka medzi príchodmi vlakov, chodil na kontrolu trate smerom na Podbrezovú, hovoril tomu, že ide na *pochúzku*. V zime bolo treba z nástupišta odpratať sneh, v čakárni zakúriť do piecky. Musela sa tiež udržiavať výhybka na presmerovanie vlaku na normálne rozchodnú trať do Hronca ku fabrike. Táto časť trate bola dobudovaná a spustená 1. septembra 1910.

Namiesto záveru už len dodám:

Do roku 1953 patrila osada Štiavnička, Chvatimech, aj časť Podbrezovej (po schody na Planier, poniže bývalej nemocnice) do katastra a správy obce Valaská. Osada Chvatimech v minulosti niesla názov Kráľova Huta. Učiteľ Anton Kúdelka nám v škole rozprával, ako kedysi v tamajších hámochoch používali mechy na stláčanie vzduchu, preto pomenovali túto lokalitu „Chvatimech“.

Mária Luptáková

Kaplnka sv. Antona Paduánskeho, postavená v roku 1896

Zastávka Chvatimech

Náša milá pani zubárka, MUDr. Vierka Weisssová, skončila svoju dlhoročnú prácu zubnej lekárky a bude nám chýbať

Všetko je do času. Niečo končí, niečo začína. V auguste 2021 skončila svoju zubársku kariéru v Hronci pani zubárka, MUDr. Vierka Weisssová. V Hronci robila od roku 1995, takmer 26 rokov. Predtým mala svoje pracovisko vo Valaskej, kde pracovala od roku 1985 do roku 1995, preto niektorí občania z našej obce mohli prejsť k nej. Mali na to aj dôvod. Dobré výsledky v práci a seriózny, priateľský prístup ku svojim pacientom, pre ktorých vedela vždy vybrať to najlepšie riešenie. Čestná, pracovitá a k tomu poetická duša. Písala básne. Jednu vám aj ponúkam. Pretože mala veľkú klientelu, musela sa naučiť povedať aj nie, keď niekto chcel k nej patriť z inej obce, pretože človek by nemal dlhodobo pracovať nad svoje možnosti a sily. Veď to mnohí poznáte z vlastnej skúsenosti, že keď práci, zamestnaniu obetujete všetky svoje sily a nenájdete si čas na relax a svoju rodinu, môže sa to negatívne prejaviť na vašich vzťahoch, kvalite práce a v neposlednom rade aj na zdraví.

Vyjadrujem jej aj takto, v našom hlásniku, svoj obdiv, úctu za jej dlhoročné pôsobenie

Ďakujem občanom Valaskej

A tak tu sedím a premýšľam, čo vzácnějšíe som mohla dostať ako dar, tým darom je môj život. Miestami to nebolo ľahké, ale to iba preto, aby som pochopila jeho hĺbku a drahocnosť.

V určitej etape svojho života som vstúpila aj do vašej obce, presne v roku 1985, ako mladá lekárka. Stretla som mnoho vzácných ľudí, ktorí mi pomohli ukotviť sa v tomto náročnom poslaní. Predovšetkým to boli lekári a zdravotné sestry na stredisku, Jožko Ďuriš, Alko Faško, Jarka Srnková, Hanka Ťažká a neopakovateľná Valika Hrablayová. Postupne sme vytvorili dokonalý kolektív, ktorého priateľské korene pretrvávajú až do dnešných čias. Zamílovala som si toto miesto, aj vás, milí občania Valaskej, a stále vás nosím vo svojom srdci. Ak som niekedy zlyhala ako človek alebo lekár, prosím o odpustenie, a ak som pomohla pri vašich zdravotných problémoch, poďakujte sa prosím Bohu, to On mi dal dar, ktorý som mohla využiť pre vaše uzdravenie. Bolo mi cťou stretnúť každého jedného z vás na mojej životnej ceste, zostanete pre mňa mojou druhou rodinou. Veľké ďakujem patrí aj mojim drahým sestričkám, bez ktorých si neviem predstaviť prácu v zubnej ambulancii a bez ktorých by sa táto práca nedala zvládnuť. Ďakujem, Dáška, ďakujem, Darinka, ďakujem, Janka, sestrička a priateľka.

Ukončím tieto riadky slovami: „A tak stojím na vrchole svojho aj tvojho života, Pane, lebo nič nie je moje, čo by zároveň nebolo aj tvoje. Pozerám na rieku svojich dní, prácu svojich rúk, lásku svojho srdca ku všetkým ľuďom, ktorých som stretla, a volám do dialky – len pre jediný okamih života sa oplatilo prejsť aj tú najťažšiu cestu.“

Vaša Viera

na poste zubnej lekárky a určite nie som sama, čo to takto cítim, ale je nás viac a bude nám chýbať. Prijemná čakáreň s krásnymi obrazmi kvetov, čo vyjadruje jej vzťah k prírode, príjemná pani doktorka, /tiež jej sestrička/, dobrá odborníčka, čestná, spravodlivá, chápacími, krásne vyzdobená ambulancia - anjelikmi, duchovnými obrázkami a podobne, svedčiacimi o jej úprimnej viere. Jednoducho príjemný priestor. Čo viac si môže človek – pacient priať? Je úžasné, keď si človek zvolí pre svoj život zamestnanie, ktoré robí nielen telom, ale s celou dušou, robí ho dobre a rád. Pre mňa je zaujímavé aj to, že s priesviskom Weisssová som v našom okolí stretla viacej ľudí. Jedna pani s týmto priezviskom sa popri zamestnaní venovala ručným prácam a mám od nej dva obrazy /paličkovanie/. Ďalší pán pracoval v múzeu v Brezne, dobrý odborník, dobrý človek. Niektorí s týmto priezviskom mi boli aj kolegovia /so záujmom o históriu našej obce a okolia / a vždy to boli a sú čestní ľudia, dobrí odborníci vo svojom odbore, spravodliví, zodpovední jednoducho správni ľudia na správnom mieste. Tiež si zaslúžia môj obdiv a úctu. Mnohí z vás isto vedia, o kom hovorím, píšem.

Pani Vierka, želim vám v ďalšom živote veľa krásneho prežívania a úprimne ďakujem za

všetko, čo ste pre mňa, pre svojich pacientov obetavo robili. Verím, že hovorím, píšem, nielen za seba, ale za všetkých, ktorí pod vašu starostlivosť patrili. Som vďačná, že som vás vo svojom živote stretla a mohla lepšie spoznať nielen cez vašu zodpovednú prácu, ale aj cez poéziu a váš prístup k životu.

Pani Vierka čítavala a bude čítať náš hlásnik, pretože som jej ho do ambulancie rada nosila, a ak bude chcieť, budem jej ho nosiť aj domov. Páčil sa jej a mohli si ho prelistovať aj jej pacienti. Veď Valaská, Hronec sú nielen blízko seba a sú spriatelnené obce, ale aj ich obyvatelia sú si blízki, máme aj spoločnú históriu. Ich deti k nám chodili do ZŠ a mnohí z nás zas do ich pekárničky za chutným pečivom. Zaujímava je pre nás aj železnica, cyklotrasy a pekná okolitá príroda a mnoho iného, čo nás spája.

Veď aj hranica medzi našimi obcami akoby ani neexistovala. Dom pri dome, záhrada pri záhrade, a pritom jedna časť je vo Valaskej a tá hneď vedľa nej už v Hronci. Je potešiteľné a dá sa to aj veľmi dobre vidieť, že obec Hronec a jeho okolie sa rozvíja do krásy a naša Valaská postupne tiež.

Je krásne, že môžeme stretnúť v rôznych profesiách aj čestných, milých, spravodlivých ľudí, dobrých odborníkov. Pani Vierka k nim patrí a nech sa jej aj naďalej darí vo všetkých aktivitách, nech jej zdravie slúži a samozrejme, všetko dobré želim za vás všetkých, aj jej blízkym.

S úctou, Mária Pacerová

Obzri sa späť

*Kolesá dejín hýbu svetom,
raz si v pluse, inokedy v mínuse,
a keď sa obzrieš za životom,
celý bol v rýchlom pokluse.*

*Detstvo je príliš krátke,
aby sa dalo pamätať,
mladosť zas veľmi krásna,
aby sa mohla zabúdať.*

*V dospelosti človek dozrie ako strom,
rozdáva plody každým dňom.
A keď sa mu vo vlasoch objaví biely vlas,
obzerá sa za životom zas a zas.*

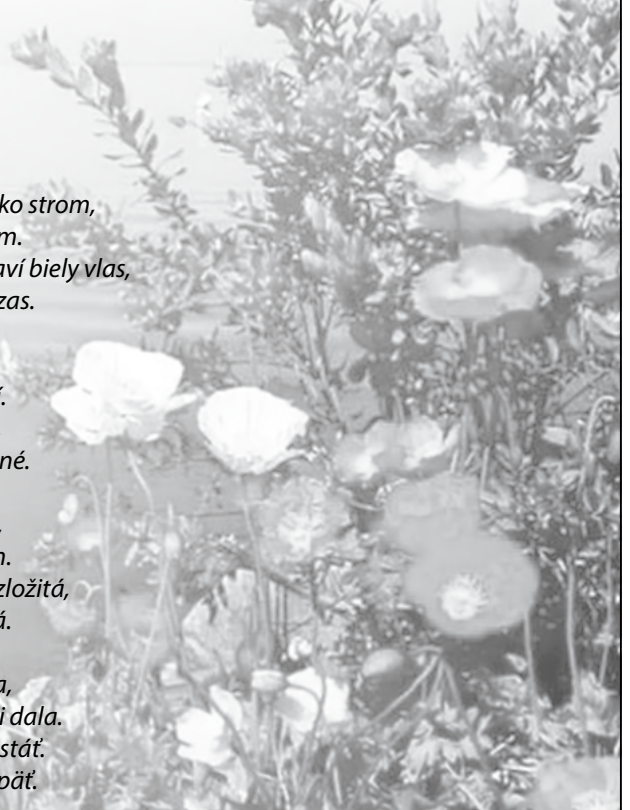
*Ako ten čas rýchlo letí,
už vidíš rásť deti svojich detí.
V tvári vrásky, ruky zrobené,
vlasý sú už striebrom zdobené.*

*Rozdala si život po kúskoch,
teraz ho hľadáš v obrázkoch.
Mozaika obrázkov je veľmi zložitá,
nedá sa zlepiť, veď je rozbitá.*

*Rozdala si, čo si rozdať mala,
preto už neplač za tým, čo si dala.
Kým sviečka dohorí, zostaň stáť.
To, čo už prešlo, nevráti sa späť.*

*Podaj ruku tým, čo chcú s tebou byť,
aby sa nepretrhla tá vzácna niť,
to krásne puto medzi tými, čo sa ľúbia.
Skúsme ten život žiť ako ľudia.*

Viera Weisssová

Podobenstvo o márnotrattom synovi Lk 15, 11-32

Podobenstvo Krista o istom človekovi a jeho dvoch synoch je dobre známe. Často-krát sa rozoberá z pohľadu márnotrattého syna, milosrdného otca i nerozumného brata. Dnes sa na toto podobenstvo pozrieme z hľadiska mladšieho, márnotrattého syna. V prvom rade si uvedomíme vážnosť situácie opisovanej v **Lk 15, 12**. Mladší syn, ktorý si žiada časť svojho dedičného podielu, je vrcholne drzý, nezrelý a neúctívny k otcovi, ktorý v Kristovom podobenstve reaguje na jeho žiadosť jednoducho tým, že ju splní. Spytajme sa i sami seba: Poznáme niekoho, kto si k svojim rodičom prišiel po časť svojho dedičstva pred ich smrťou? Je to ako povedať: Otec, daj mi časť majetku, lebo nejak sa ti nechce umrieť. Z pohľadu otca ide o bolestivý akt, ktorý ale vykoná z rešpektu voči slobodnému rozhodnutiu svojho dospelého syna. Takto reaguje Pán na naše slobodné odlúčenie sa od neho. Nechá nás odísť a vzdialiť sa, aj keď mu to takpovediac trhá srdce. Sme slobodní a Jeho rešpektovanie tejto slobody je prejavom najvyššej lásky k nám. Boh nás nebude do ničoho nútiť, neustále nás bude rešpektovať a vie, že máme tendenciu robiť veci na vlastnú päsť a že sme naklonení žiť svoj život v pocite falošnej slobody a samostatnosti bez Boha. (Porov. **Gn 2, 6**)

V podobenstve čítame, že syn si o niekoľko dní všetko svoje vzal a odcestoval. Niekoľko dní v otcovom dome po rozhodnutí rozdeliť majetok muselo byť neznesiteľných. Syn, ktorý sa vzoprel predstave svojho skúseného otca o tom, čo je správne, žije v dome vedľa otca, ale nie s ním. Vnútorne sa od neho odlúčil a teraz je pri ňom prítomný len telom. Preto odchádza. V dome otca sa v takejto atmosfére žiť nedá. Rozhodnutie syna zraňuje jeho otca, a ten sa mu vo svojej vlastnej predstave slobody nedokáže pozeráť do tváre. Odchodom z domu spolu s majetkom pridáva otcovmu srdcu novú ranu. Vystavuje ho riziku, že nevyžije, berie kapitál, ktorý z veľkej časti získal sám otec a nakoniec všetko premárni. Veľmi rýchlo zisťuje, že nemá na to, viesť svoj život sám. Kde nie je zodpovedné rozhodnutie rešpektovať a byť otvorený voči starším (predstaveným) a ich skúsenosti, tam sa naše chabé pokusy riešiť veci po svojom rýchlo rozpadajú. Syn sa ocitá v situácii, kedy je bez majetku a v cudzej krajine. Hneď ako nastáva v kraji hlad a on nemá už nič, musí myslieť na svojho otca a domov. Nejde však za ním, jeho hrdosť mu to nedovoľuje. Nájde si tú najpodradnejšiu prácu a vyhladovaný i vnútorne prázdny túži ješť struky sviň. V tejto situácii sa často nachádzame po spáchaní hriechu. Vieme, že sme sa previnili a oddaľujeme zmierenie, nechceme si pripustiť svoju chybu a vnútorne prahneme. Na pokraji tejto vnútornej prázdnoty nám môžu zaznieť slová sv. Pavla: Alebo pohrdáť bohatstvom jeho láskavosti, trpezlivosti a zhovievavosti a nevieš, že Božia láskavosť ťa chce priviesť k pokánaniu? (**Rim 2,4**) Vnútorňá rebélia a neschopnosť priznať si chybu nás privádzajú k citovej otupenosti a častokrát i k dlhým rokom v hriechu, s vnútorným zranením, či hnevom bez pokánia, a to všetko pre našu zranenú pýchu.

Mladší syn vstupuje do seba. Tento vstup si vyžaduje námahu a rozhodnutie. Vstúpiť do seba znamená, že mu napadlo ísť za otcem a ospravedlniť sa mu bez vypočítavosti. Znamená to, že svoje rozhodnutie vzdialiť sa z domu otca a svoj terajší život považuje za väzenie, prestáva sa v ňom cítiť slobodne. To ho bolí o to viac, že predstava slobody od pravidiel otcovského domu bola prvoradou príčinou jeho odchodu. Hľadal slobodu a našiel väzenie svojich zlých rozhodnutí. Svedčí o tom reč, ktorú si pripravil, v ktorej sa na nič nevyhovára, neospravedľuje svoje konanie. Pokorne si priznáva chybu a ponížene prosí o miesto nádenníka v dome svojho otca. Toto je skutočné pokánie – keď si uvedomíme nehodnosť opäť sa volať Božím synom, Božou dcérou a túžiť aspoň po možnosti slúžiť mu akoby na tom najposlednejšom mieste. Kresťanská tradícia pokánia z prvých storočí svedčí o tejto postupnosti hriešnika, ktorý sa chce navrátiť do otcovho domu. Po spáchaní ťažkého hriechu a jeho oľutovaní sa kajúcnik vyznal verejne, celému spoločenstvu. Potom prechádzal rôznymi stupňami pokánia, keď najskôr smel stáť len v bráne chrámu a prosiť iných o modlitbu a príhovor. Potom sa zúčastnil len na bohoslužbe slova, na bohoslužbe obety sa zúčastniť nemohol. Neskôr mu bolo dovolené ostať na celej bohoslužbe, ale v kajúcej polohe na kolenách a nakoniec mohol byť prítomný na bohoslužbách ako ostatní veriaci, ale bez možnosti prijať sväté prijímanie. V tejto pozícii sa dnes nachádza väčšina z nás, ktorí sme zhrešili a vieme, že nemôžeme prijímať. Je dôležité si uvedomiť, že takýto postup pokánia bol cestou späť do domu otca a slobodným rozhodnutím kajúcnika túto cestu podstúpiť. Zvolil si pokánie a tešil sa z každého postupu bližšie k otcovi. Neskôr, keď bol slávnostne prijatý späť do plného spoločenstva s Cirkvou a prijal telu Pána, svoj niekdajší hriech mu slúžil už iba ako odpudzujúca spomienka, z ktorej si mohol vzjať poučenie, že už viac nechce zhrešiť.

Vynechaním väčšiny z týchto prvkov pokánia a spoľahnutie sa na odrecitované slová ľutosti sme sa priblížili k opačnému extrém. Naše hriechy sa stávajú akoby súčasťou istého rozpolteného životného štýlu a „pokánie“ má skôr formu opovázlivého spoliehania sa na Božie milosrdenstvo. Poučenie z podobenstva o márnotrattom synovi je tu neoceniteľné: Skutočne vstupuje do seba, nepovažuje sa za každého zaujať miesto za otcovským stolom ako jeho syn, lež plánuje požiadať ho o miesto sluhu. Ponorený do svojej úbohosti sa zrieka svojho rebelského rozhodnutia robiť veci po svojom. Uvedomuje si, že pravidlá v otcovom dome boli nastavené tak, aby ho poučali, viedli a chránili. Uvedomuje si, že ich opustením si spôsobil škodu. Preto neplánuje vyhovárať sa. Chystá sa povedať len „zhrešil som.“ (Porov. **Lk 12, 18**)

Z tohto pohľadu sa môžeme naučiť, že náš postoj k Bohu, niekedy až schizofrenický, môže byť veľmi nezdravý. Na jednej strane o ňom hovoríme ako o láske (Porov. **1Jn 4, 16**) a na tej druhej ho vnímame ako prísneho starca s bradou, sediaceho na oblaku, ktorý len čaká na nejaké naše previnenie, aby sa mohol na nás nahnevať a vyžadoval si tak naše pokánie. Tento obraz Boha v nás spôsobuje, že hrešenie (páchanie hrie-

chov, nie nadávanie) i naše pokánie sa vzdalujú od obrazu pokánia a poučenia sa z hriechu, ako ho spoznávalme v pätnástej kapitole Lukášovho evanjelia. Pokánie je viac ako ľútosť a skutočné pokánie chce na seba vziať zodpovednosť za skutky. Nepočíta s ospravedlnením, ale túži po zmierení. Chce sa pokoriť. Syn z podobenstva sa vracia do domu otca, ktorý má množstvo sluhov a staršieho syna, ktorí rovnako prežívajú zranenie z jeho rozhodnutia. Keď ho otec z dialky vidí, vedia o ňom aj mnohí sluhovia a ostatní z okolia. (Vieme, že starší brat zatiaľ nie.) Po takomto skutku musel byť márnotrattý syn predsa súčasťou verejného pohoršenia a klebiet. Vracia sa síce z núdze, ale s rozhodnutím vziať na seba nielen spravodlivý hnev otca, ale aj posudzovanie a odsudzovanie zo strany ostatných. Tu Ježiš vyvracia našu predstavu o tvrdej spravodlivosti Boha, keď sa kajáme. Otec sa nielen zľutuje, ale zrieka sa svojho práva na hnev a trest pre syna. Pred očami ostatných beží za svojim synom a vrhá sa mu okolo krku, aby ho obrátil pred tvrdým prijatím zo strany ostatných a ukázal, že sa zmieri. Syn začne hovoriť svoju pripravenú reč, no dostane sa len do polovice. Všimnime si to. Pokánie bolo pravé, a tak s ním stačilo začať. Otec dobre vidí, že vychádza zo srdca a pohnutý súcitom nad týmto svojim dieťaťom, ktoré stratilo pojem o svojej hodnosti a stalo sa pastierom sviň, ho nielen objíma a bozkáva, ale ho ani nenechá dohovoriť. Rozhodnutie syna k pokániu, vychádzajúce z precitnutia zo svojich omylov, automaticky získava odmenu. Skutočné pokánie okamžite prepukne v skutočnú radosť. Syn získava nielen zmierenie, ale aj dary. Medzi inými prsteň, ktorý ruší jeho starý plán byť jedným z nádenníkov (a možno sa snažiť svoj dlh čiastku po čiastke splatiť), a ukazuje otcovo rozhodnutie opäť mu dôverovať. Obľčenie ho robí súčasťou spoločenstva, ktorému ublížil, a obuv značí, že je považovaný za slobodného, že dostal novú šancu. Aby sa zmierenie stalo súčasťou celého spoločenstva, toto je pozvané „zabiť vykrmené teľa“ a veselo hodovať. Svojou rýchlou odpoveďou na návrat mladšieho syna a rýchlymi reakciami otec preskakuje mnohé nepríjemnosti, ktoré by mohol zakusovať od sluhov. Všetkých volá radovať sa a hodovať, a tam, kde žiadosť o rozdelenie majetku znela ako „kiežby si bol už mŕtvy“, otec dáva nový život synovi, ktorý ho svojou neposlušnosťou stratil. Skutočne oživa v slobode ten, ktorý hľadal život a nezávislosť, no našiel smrť a spútal sa svojou nerozumnosťou. „Tento môj syn bol mŕtvy a ožil“ znamená, že otec si je vedomý zloby rozhodnutia svojho syna a bolesti, ktorá mu bola spôsobená, no odmieta sa hnevať. Život mimo domu a úbohosť, ktorú zakusuje spolu s úprimnou túžbou po pokání považuje za dostatočný trest. Koniec koncov, testáme sa sami a sami sa neposlušnosťou súdime. (Porov. **Jn 12, 47-48**)

Je dôležité pozrieť sa aj na reakciu staršieho brata z pohľadu mladšieho syna. Po tom, ako upadne do hriechu a chceme sa nanovo zmieriť s otcem, prichádza na rad to, ako budeme prijatí v očiach Cirkvi, svojich bližných, svojich najbližších. Starší syn reaguje tvrdo. Hovorí otcovi o chybách „jeho syna“ (Porov. **Lk 15, 30**) namiesto toho, aby povedal „môjho brata.“ Z pohľadu márnotrattého kajúcnika je strach z trestu a posudzovania na mieste. Po tom, ako sa ale úprimne zmierime s Otcem, máme sa cítiť pozvaní na hostinu radosti so svojím kajúcim bratom, či sestrou. Nenárokovat si ešte na hnev voči nemu. Všimnime si, ako odpovedá otec. V prvom rade sa vyjaviť pravé zmysľanie syna, ktorý sa doteraz riadil otcovskými pravidlami v neslobode, lebo pravá sloboda je poslušnosť z lásky. Otec ho uistuje, že ho neberie ako ostatných, ale v jeho srdci má zvláštne miesto. Hovorí mu „syn môj“, aby ho uistil o jeho postavení a ukázal lásku skôr, ako autoritu. Potom o mladšom dodáva „tento tvoj brat“, akoby ich túžil opäť zmieriť a dať adekvátnu odpoveď na staršieho kritické odsúdenie: „tento tvoj syn.“ Hriešnik potrebuje aj naše prijatie, aby mohol prijať seba a lásku Boha.

Po precitnutí ťažkého polozenia mladšieho brata je rozhodnutie na nás. Do ktorej pozície sa častejšie pasujeme svojimi slovami, svojimi rozhodnutiami? Sme rebelanti a dobrovoľne hrešíme, hľadájc cestu späť k Otcovi len veľmi ťažko a nedobrovoľne, alebo posudzujeme iných za ich prehršky? Ježiš Kristus akoby schválne necháva príbeh nedopovedaný. Najskôr zaujme poslucháčov drzosťou mladšieho syna, potom v nich vzbudí veľkú ľútosť, ohromí ich reakciou milosrdného otca a zmätie postojom staršieho syna. Príbeh bol napínavý a silný, poslucháči museli byť nedeckaví, ako zareaguje v tomto veľmi emotívnom rozprávaní starší syn. Tam sa ale príbeh končí, akoby nás Kristus vyzýval dopísať poslednú kapitolu svojím poučením sa z tohto príbehu. Poučenie o skutočnom Bohu, ktorý v nás nevyvoláva rozkol. Ukazuje tu svoju pravú tvár nám, ako mladším synom, rebelom, ktorí po prečítaní tohto podobenstva vedia, že zmierenie je možné aj po tvrdom odlúčení sa od rodiny veriacich a ak sa na to zmierenie odhodláme, nájdeme novú radosť. Vnímame, že Boh nás neustále prekvapuje svojou reakciou a náklonnosťou, ak sme sa ho rozhodli úprimne hľadať a odvrátiť sa od svojho starého spôsobu života. (Porov. **Ez 33, 11**) Svojou láskavosťou nás pozýva znovotiť naše prehršky a opustiť ich, zmieriť sa so sebou ako s padnutým a vyhladovaným pastierom sviň – lebo keď o sebe tento obraz prijímame, hneď na nás položí svoje najlepšie šaty a zabije pre nás vykrmené teľa. Nenechajme svoju dušu živoríť v hnilobe starých hriechov a zlých rozhodnutí. V podobenstve o márnotrattom synovi nás Pán učí. Učí nás rozoznať pravú tvár Otca, konať pravé pokánie a rozoznať pravú ruku od ľavej. (Porov. **Jon 4, 10**)

„Svoje chyby majme v nenávisti, ale sa neznepokojujeme a nehnevajme. Už to je mnoho, že v nich získavame sväté poníženie, keď poznáme svoju biedu.“

Sv. František Saleský

Martin Trojan, správca farnosti

SPOMIENKY

*Ako inak prekonať dialku odlúčenía
než spomienkami?*

*Netreba sa báť spomienok, sú dôkazom toho,
že tu človek bol
a mali sme to šťastie, aj keď len na chvíľu, že bol
súčasťou nášho života...*

Dňa 19. augusta 2021 si s láskou spomínáme
na nedožitých 60 rokov milovanej dcéry, matky,
sestry a starej matky

Evky Frankovej, rodenej Csordásovej.

Zároveň si dňa 9. augusta 2021 pripomínáme
nedožitých 83 rokov manžela, otca,
starého a prastarého otca
Jozefa Csordáša.

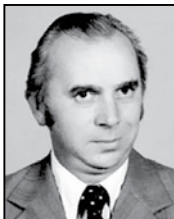
Ďakujeme všetkým, ktorí spomínate s nami.
milujúca rodina

*Klesli ruky, ktoré rady pracovali,
dotĺklo srdce, ktoré sme mali radi.
Odišiel tiško, ako odchádza deň,
nám zostala smutná spomienka len.*

Dňa 24. júla sme si pripomenuli 8. výročie úmr-
tia nášho drahého manžela, otca a starého otca
Ľubomíra Štubňu.

S láskou a úctou spomína manželka
a deti s rodinami.

*Tam hore „medzi hviezdami“ si tak vysoko,
žiariš nad nami a hoc si odletel hore do nebička,
vždy tam budeš žiarit – moja hviezdička.*

*Raz príde deň a ja sa dočkám,
stretnem ťa tam, kam nechodí pošta.*

*Tam naveky spolu budeme,
kde nie je už bolesť ani lúčenie.*

Dňa 16. augusta by oslávil svoje 33. narodeniny
naš milovaný synček, vnúčik, synovec, bratranec
a kamarát

Miško Kováč

a dňa 24. augusta sme si pripomenuli smutné
12. výročie, keď nás po tragickej nehode navždy
opustil.

S láskou a nekonečnou bolesťou v srdci spomínajú maminka,
starká, otec, blízka rodina a priatelia.

*Neplačte, že som odišiel,
len pokoj mi želajte.
A v srdci večnú spomienku
si na mňa zachovajte.*

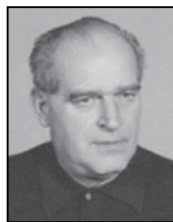
S bolesťou v srdci oznamujeme všetkým príbuz-
ným, priateľom a známym, že nás dňa 9. mája
2021 vo veku 65 rokov navždy opustil náš drahý
manžel, otec a starý otec

Ing. Štefan Paulík.

Kto ste ho poznali, venujte mu, prosím, tichú
spomienku.

Žijeme život bez nich, ale predsa s nimi.

Dňa 13. augusta 2021 uplynulo 17 rokov,
ako nás navždy opustil **Emil Krejčí.**

Dňa 21. augusta 2021 uplynulo 5 rokov,
ako nás navždy opustila **Helena Krejčiová.**

S úctou, láskou a vďakou spomína dcéra, syn a ostatná rodina.
Ďakujeme všetkým, ktorí spomínajú s nami.

*Neplačte, že som odišiel,
len pokoj mi praňte.
A v srdci spomienku
na mňa zachovajte.*

Dňa 29. júla uplynuli dva roky, ako nás navždy
opustil náš

František Kúr ml.

S láskou spomína celá rodina.

Kto ste ho poznali, venujte mu tichú spomienku.

POĎAKOVANIE

So smútkom v srdci sme sa dňa 10.8.2021 rozlúčili s milujúcou
manželkou, mamou, starkou a babkou Lýdiou Horváthovou.

Dovoľte mi touto cestou poďakovať sa za vaše prejavy sústrasti a
kvetinové dary. Srdečné ďakujem patrí aj pánovi farárovi Martinovi
Trojanovi z farnosti Valaská za duchovné zaopatrenie a poslednú
rozlúčku, ako aj pohrebnej službe pána Halušku z Brezna.

V našich srdciach zostaneš naveky.

Jozef Horváth s rodinou

Ž kroniky našej obce

Prišli na svet:

jún: Nikola Bučková, Damián Eremiáš, Nikolas Kováč,
Daniel Roman, Lenka Romanová

júl: Terézia Mihalovičová

Opustili nás:

jún: Valéria Dobrotová (84), Ľudovít Fabricius (90),
Maruška Holubeková (89), Helena Kováčiková (69),
Marek Šuchaň (44)

júl: Ivan Bánik (76), Anna Caletková (85), Elena Hlinková
(67), Viktor Iliev (77), Jozef Molnár (81), Darina Rájová
(86), Elena Rusová (76)

Alexandra Murínová, matrikárka

Predstavujeme vám

RADOVAN ANTAL – NOVÝ PREZIDENT OBCENÉHO FUTBALOVÉHO KLUBU VALASKÁ

Čo vás viedlo k tomu, že ste sa uchádzal o post prezidenta obecného futbalového klubu vo Valaskej?

Celý môj život je spojený s futbalom. Po návrate zo zahraničia som sa pohrával s otázkou, či ešte „neoprášim“ kopačky. Vzhľadom k mojej pracovnej vyťažnosti to už veru nevyšlo. Spojenie s valaštianskym futbalom začalo, keď som na domácich zápasoch začal prevádzkovať bufet. To bol zlomový moment pre „nasatie“ atmosféry a pre zoznámenie sa s tímom. Vzhľadom k pandemickej situácii to veru nevyžeralo veľmi ružovo, kopec chlapcov chcelo skončiť a otázka fungovania klubu bola v neistote. Po vyhodnotení situácie staré vedenie prišlo s ponukou, či by som sa nechcel stať prezidentom obecného futbalového klubu. Na schôdzi som bol zvolený ako nový prezident klubu.

Ako hodnotíte vaše prvé dni vo funkcii a vstup do sezóny a situáciu v klube?

Situácia sa zlepšila hneď na začiatku, aj čo sa týka atmosféry v tíme, aj čo sa týka fungova-

nia klubu. Každopádne je priskoro hodnotiť viac ako mesačnú prácu, no mojou prioritou je hlavne zastabilizovať káder, vytvoriť partiu chalanov, ktorí sa budú tešiť na zápas a ktorí budú hrdí na to, že nosia valaštiansky dres. Máme veľmi dobré vzťahy s FK Železiarne Podbrezová, kde sa zmenilo vedenie futbalového klubu a pozorne sledujem zmeny, ktoré nastali, pretože z minulosti všetci vieme, že to nefungovalo tak, ako by malo. Dnes už s istotou viem povedať, že každé dieťa, ktoré bude presahovať kvalitu Valaskej a pôjde hrať do Podbrezovej, bude registrované pod Valaskou. Ako náhle by sa stalo, že bude presahovať aj kvalitu Podbrezovej a bude prestupom predané do iného klubu, Valaská bude mať percentá zo sumy prestupovej čiastky. Ďalšou veľmi priaznivou správou je, že v septembri sa budú spúšťať futbalové krúžky či už na 1. stupni, ale aj 2. stupni základnej školy, ktoré budú v spolupráci práve s FK Železiarne Podbrezová. Uvedomujeme si, že u detí prvého stupňa ZŠ je priskoro určiť, či z nich budú futbalisti. Znamená to, že tam by

sme to chceli riešiť formou pohybových hier. Viest tieto krúžky budú študovaní odborníci, aby sme nič nezanedbali. Popri nich si vychováme našich trénerov, ktorí neskôr budú schopní viesť krúžky samostatne. Ďalšou vecou je, že od budúceho roka chceme upraviť aj štruktúru mládeže obecného klubu, pretože dnes máme jednu kategóriu U13, kde nám 14 a 15 ročné deti chodia hrať za okolité dediny, s čím ja absolútne nesúhlasím. K mužskej kategórii by som ešte uviedol, že sa nám podarilo pár prestupov, ale zďaleka to nie je všetko a už v zimnom období budeme oveľa viac aktívnejší. Samozrejme prioritou sú chlapci z Valaskej, aby obliekali dres obecného klubu.

VERÍME, ŽE KAŽDÉ DIEŤA MÁ PRÁVO NA SVOJ SEN

alebo O FUTBALE VO VALASKEJ TROCHU INAK

V aktuálnom vydaní Valaštianskeho hlásnika sa venujeme téme futbalu a zmenám v klube OFK Slovan Valaská, jednou z nich je aj užšia spolupráca nášho obecného klubu s klubom FK Železiarne Podbrezová, na ktorú sme sa opýtali zástupcu generálneho manažéra pre amatérsky futbal Patrika Furku.

Hneď na začiatok by som sa chcel spýtať, čo je vašou úlohou v klube FK ŽP a v rámci spolupráce s OFK Slovan Valaská?

Mojou úlohou v klube FK ŽP je riadenie amatérskej sekcie klubu, pod ktorú spadá mládežnícky futbal, ženský futbal a projekty s partnerskými klubmi, to je aj dôvod, prečo teraz vystupujem v rámci spolupráce medzi klubmi FK ŽP a OFK Slovan Valaská. Mojou úlohou bude koordinácia projektu, aby prinášal výhody pre obidve strany.

V čom všetkom bude spočívať spolupráca medzi klubmi?

Spolupráca medzi klubmi je rozplánovaná na viacero fáz. V prvej fáze sa budeme venovať stabilizácii klubu v rámci jej mládežníckej základni. Na splnenie tohto bodu potrebujeme vytvoriť spoluprácu medzi školskými zariadeniami vo Valaskej - klubom OFK Slovan Valaská a FK ŽP. Deti v školských a predškolských zariadeniach dostanú možnosť zapojiť sa do projektu „Dajme spolu gól“. Tento projekt alebo krúžok je venovaný všeobecnej pohybovej príprave s tým, že budeme v rámci

tohto projektu pozývať deti, ktoré budú mať záujem aj na futbalový tréning pod hlavičkou OFK Slovan Valaská. Dnes samozrejme len čas a prax ukáže, koľko detí o tréning prejaví záujem. Na základe počtu detí sa budú môcť vytvoriť, respektíve rozdeliť do viacerých kategórií podľa veku dieťaťa, aby zažívalo na tréningu adekvátnu záťaž a výzvu. Samozrejme je veľmi náročné pre nejakého prváčika stretnúť sa na tréningu napríklad so štvrtákom, takže hneď ako by nám to počty dovolili, snažili by sme sa o delenie kategórií, aby tréning dával význam a radosť každému dieťaťu. Aby z tréningu odchádzalo s pocitom, že sa chce na tréning v budúcnosti opäť vrátiť. Pretože jedna vec je dieťa na tréning prilákať a úplne odlišná je dieťa dlhodobo v tréningovom procese udržať. Tu vidím ten význam spolupráce s FK ŽP, kde naši tréneri budú buď osobne prítomní na krúžkoch v školách, alebo budú určitým spôsobom mentorovať aktuálnych trénerov vo vašom klube.

Aké benefity spolupráca prinesie pre Valaskú respektíve pre klub

OFK Slovan Valaská?

Ide o dlhodobý projekt, kde sa benefity budú odzrkadľovať postupne. Prvým a okamžitým benefitom je rozpočítanie tých najmenších, kde vďaka projektom v školských zariadeniach vieme navýšiť objem pohybovej aktivity detí. Celkovo v spoločnosti zaznamenávame pokles ich pohybovej aktivity, nazvime to neriadenou formou, kde už pouličné futbalové zápasy, či už hokejové, alebo akéhokoľvek športu, sa vytrácajú. Preto je úlohou spoločnosti nájsť formu ako možno organizovanou formou deťom vrátiť pohyb, aby sa tak venovali svojmu telesnému rozvoju prostredníctvom zábavy. Takže ide o sociálny aspekt, respektíve sociálny benefit. A to je jediný cieľ, vychovávať a viesť dieťa k cieľavedomosti, k dosahovaniu výsledkov, respektíve splňaniu dielčích cieľov. Dieťa sa naučí tejto forme práce prirodzene. A to je niečo, čo dokáže využiť absolútne bez problémov ako svoju vlastnosť i mimo šport alebo futbal. Aplikovať do každej časti svojho života. Určite mu to prinesie viac ako hranie videohier a bezcieľné „poflakovanie“ sa na ulici. Vytvára si navyše nové väzby v rámci tréningu, spoznáva sa s novými rovesníkmi a rozširuje si tak svoj sociálny okruh. Benefity, ktoré som

vymenoval, sú skôr pre Valaskú ako obec samotnú, čo sa týka futbalového klubu je to navýšenie počtu jeho členov, tým pádom sa dá v nejakom strednodobom horizonte hovoriť o navýšení počtu kategórií a z dlhodobého hľadiska hovoriť o výchove odchovanca pre tunajší A-Team, kde by Valaštania hrali za Valaskú, čo je vždy cieľom obdobných projektov. Samozrejme, je tu možnosť v rámci spolupráce, aby najtalentovanejšie deti mali možnosť presunúť sa do akadémie FK ŽP, súperiť na prvoligovej úrovni v rámci celoslovenskej pôsobnosti, a ak sa presadia aj na prvoligovej mládežníckej scéne, aby mohli pomýšľať na prechod do A-Teamu a profesionálneho futbalu. Veríme, že každé dieťa má právo na svoj sen, a chceme dať deťom z Valaskej príležitosť snívať o profesionálnej kariére futbalistu, snívať o reprezentačnom drese Slovenska. A nielen o ňom snívať, ale dať aj reálnu možnosť si tento sen naplniť. Revúca má svojho Breznánika, Čierny Balog aktuálne svojho Ďatka, ktorí to dokázali práve cez Podbrezovú, moja legitímna otázka znie: „Koho „svojho“ bude mať Valaská?“

Ďakujem a prajem veľa športového šťastia.

Danka Králiková

Športové stredy obce Valaská

Športová komisia pri OcZ Valaská prišla s veľmi zaujímavou myšlienkou ako zapojiť deti do aktívneho pohybu, spoločného stretávania a tiež aj získania nových skúseností a zručností. Každú stredu počas letných prázdnin od 21.7. do 25.8. 2021 bola športová streda venovaná 1 športu. Nielen deti, ale aj ich rodičia získali nové poznatky a zaujímavý pohľad na daný šport. Venovali sa im domáci alebo profesionálni športovci. Ich odmenou bola nová skúsenosť a na záver aj sladká odmena vo forme čokoládovej medaily s občerštením.

21.07.2021 – streda venovaná **voľbalu** pod záštitou Juraja Krivá-

ňa a nadšencov voľbalu v našej obci,

28. 07. 2021 – streda venovaná **florbalu** pod záštitou Matúša Mageru, Mateja Fábryho a Mateja Datka,

04. 08. 2021 – streda venovaná **basketbalu** pod záštitou Marcela Gildeina a nadšencov basketbalu v obci,

11. 08. 2021 – streda venovaná **futbalu** pod záštitou Rada Antala a hostí z Podbrezovej - profesionálnych športovcov Romana Skuhravého, Michala Breznaníka, Róberta Ježa, Richarda Ludhu a ďalších.

Veľmi milým prekvapením pre

našich najmenších boli chutné koláčiky od tety Anky a Milenky z MO MS Valaská, ako je vitamínová bomba v podobe ovocia od žien ZO JDS vo Valaskej. Niektorí odchádzali domov s basketbalovou, futbalovou loptou či s dresom.

Vizuálnu podobu vo forme videí z jednotlivých stried pripravila členka športovej komisie Zuzka Rolincová. Pečiatkovanie a administratívnu časť mala na starosti členka športovej komisie Monika Jenčová. Zhotovenie čokoládových medailí športová referentka Saška Poliaková.

Čo dodať na záver? Jedno veľké

ĎAKUJEME všetkým, ktorí nám akokoľvek pomohli, a tak sme našich najmenších mohli vidieť v akcii na multifunkčnom ihrisku.

*PaedDr. Matúš Magera
predseda športovej komisie*

